7/46

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72416558-610 /242264
Konu : İstanbul Milletvekili Sayın Barış YARKADAŞ'ın (7/46) Yazılı Soru Önergesi

24./12./2015

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 07/12/2015 tarihli ve 318535 94-610-2-45/3929 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın Barış YARKADAŞ'ın 7/46 esas sayılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahir ÜNAL
Bakan

Ek:
1- Cevap (1 sayfa)
2- CD (1 Adet)

Dağıtım:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Cumhuriyet Bulvarı Eski Sayıştay Binası B Blok No:4 06050
Ulus/ANKARA
Telefon: 0312 309 90 50/4333 Faks: 0312 309 90 19
E-Posta: soruonergeleri@kultur.gov.tr Elektronik Ağ: www.kultur.gov.tr

Bilgi için: Aşkın İlker ÇILDIR
Bilgisayar İşletmeni
SORU ÖNERGELERİ BİRİMİ

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN BARIŞ YARKADAŞ'IN 7/46 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP

- "Ali Baba & 40 Haramiler" operasının librettosu Tarık Günersel tarafından **1988**'de kaleme alınmış olup **1988-1989** yıllarında Selman Ada tarafından bestelenmiştir.

- **2005 yılında** "Ali Baba ve Kırk Haramiler" ismi, daha yalın ve yabancı dile çevirisinin daha anlaşılır olması amacıyla, eserin metin yazarı (librettisti-Tarık Günersel) tarafından "Ali Baba & 40" olarak değiştirilmiştir.

- Ankara Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü tarafından **2011 – 2012** sanat sezonunda "Ali Baba & 40" ismi sahnelenen esere ait kitapçık ile Antalya Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü tarafından **2014-2015** sanat sezonunda "Ali Baba & 40" ismi ile sahnelenen esere ait el broşürü Ek 2'de yer alan CD'de sunulmaktadır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOB

ANTALYA DEVLET OPERA VE BALESİ

S. ADA
ALİ BABA & 40

OPERA / 2 PERDE

TÜRKÇE, SÜRE 120 DK

LİBRETTO **T. GÜNERSEL**



ORKESTRA YÖNETMENİ CANER RUHSELMAN **SAHNE YÖNETMENİ** MEHMET YILMAZ
DEKOR İSMAİL DEDE **KOSTÜM** SEVTAÇ DEMİRER **KOREOGRAFİ** M.KÜRŞAT KILIÇ
KORO YÖNETMENİ MAHİR SEYREK **IŞIK** FUAT GÖK
ANTDOB ORKESTRASI, KOROSU ve BALESİ

Prömiyer

28 Mart	Cumartesi	**20.00**
31 Mart	Salı	**20.00**
04 Nisan	Cumartesi	**15.00**
07 Nisan	Salı	**20.00**
09 Nisan	Perşembe	**20.00**
11 Nisan	Cumartesi	**15.00**

HAŞİM İŞCAN KÜLTÜR MERKEZİ

Premiere

28 March	Saturday	**20.00**
31 March	Tuesday	**20.00**
04 April	Saturday	**15.00**
07 April	Tuesday	**20.00**
09 April	Thursday	**20.00**
11 April	Saturday	**15.00**

HAŞİM İŞCAN CULTURAL CENTER

Devlet Opera ve Balesi
Genel Müdür ve Genel Sanat Yönetmeni
Selman Ada

Antalya Devlet Opera ve Balesi
Müdür V. ve Sanat Yönetmeni
Evin Atik

Ünlü doğu masalı Binbir Gece masallarından "Ali Baba & 40" bir Türk operası olarak karşımıza çıkıyor. Entrika, kıskançlık ve aşkın yanı sıra günümüz toplumuna da göndermelere olanak tanıyan konusu, makamsal müziği ve görsel zenginliğiyle "Ali Baba & 40" operasının bestesi ünlü besteci Selman Ada'ya ait. Türk müziğine özgü makamların batı müziği armonisiyle kaynaştırılmasıyla hem Türk kültürüne ait hem de Batılılara yönelik bir eser olması nedeniyle "Ali Baba & 40" operası hem Türk sanatseverlerin hem de batılıların severek ve heyecanla dinleyip izleyeceği bir opera. Eser aynı zamanda dünya opera repertuvarına giren ilk Türk eser unvanını taşıyor.

"Ali Baba & 40", one of the tales from the famous eastern fairy tale 1001 Nights greets us as a Turkish opera work. The composition of "Ali Baba & 40" is by the renowned composer Selman Ada with its subject accommodating Intrigue, jealousy and love that also enables attributes to our modern-day society, with its style in music and with its visual richness. Because of the reason that the piece is aimed at both Turkish and Western culture with its specific Turkish music style blended with western music harmony, the opera "Ali Baba & 40" is a work which can be listened and watched with rapture, tempting for both Turkish art lovers and western audience. The piece also bears the title of the first Turkish opera that is listed in the world opera repertory.

Ali Baba
Koray Damcıoğlu
Göksay Yaran

Haramîbaşı
Engin Suna
Mehmet Yılmaz

Kasım
Onur Alpaslan
Hasan Çelik

Nurcihan
Zişan Damcıoğlu
Sema Çavuşoğlu Suna

Abdullah
Alaaddin Ataseven
Serhat Konukman

Ayşe
Ceren Aytekin
Sevinç Bilgin

Bacaksız
Fatih Şanal
Ercan H. Uğur

Zeynep
Ebru Kaptan
Tuğçe Oğuzülgen

Gelecek Etkinlikler / Upcoming Events

Çello Yıldızları Konser	02 Nisan Prş 20.00 / April 02 Thu 20.00
Verdi Akşamı Konser	16 Nisan Prş 20.00 / April 16 Thu 20.00
Piazzola Gecesi Konser	18 Nisan Cts 20.00 / April 18 Sat 20.00
Uyuyan Güzel Bale	22 Nisan Çrş 20.00 / April 22 Wed 20.00

Bilet Satış Fiyatları
Opera / Bale / Müzikal / Operet
Orta Blok 15 TL - Yan Blok 10 TL
Konser Tüm Salon 10 TL
Çocuk Oyunu Tüm Salon 5 TL

İletişim
Haşim İşcan Kül. Merkezi Gişe 0242 244 24 41
Cumhuriyet Meydanı Gişe 0242 248 81 83
İnternet Bilet Satış www.biletiva.com

Ticket Prices
Opera / Ballet / Musical / Operetta
Mid-Block 15 TL - The Side of The Block 10 TL
Concert 10 TL
Children's Musical 5 TL

Contact
Haşim İşcan C. C. Box Office 0242 244 24 41
Cumhuriyet Square Box Office 0242 248 81 83
Online Ticket Sale www.biletiva.com

www.dobgm.gov.tr

DOB

Selman Nâda

Ali Baba & 40

Libretto: Tarık Günersel

Opera / 2 Perde



Devlet Opera ve Balesi
Genel Müdür ve Genel Sanat Yönetmeni
Prof. Rengim Gökmen

Ankara Devlet Opera ve Balesi
Müdür ve Sanat Yönetmeni
M. Erdoğan Davran

Ankara Devlet Opera ve Balesi Yayınları, 2011-2012 Sezonu, Sayı: 3

Selman Ada

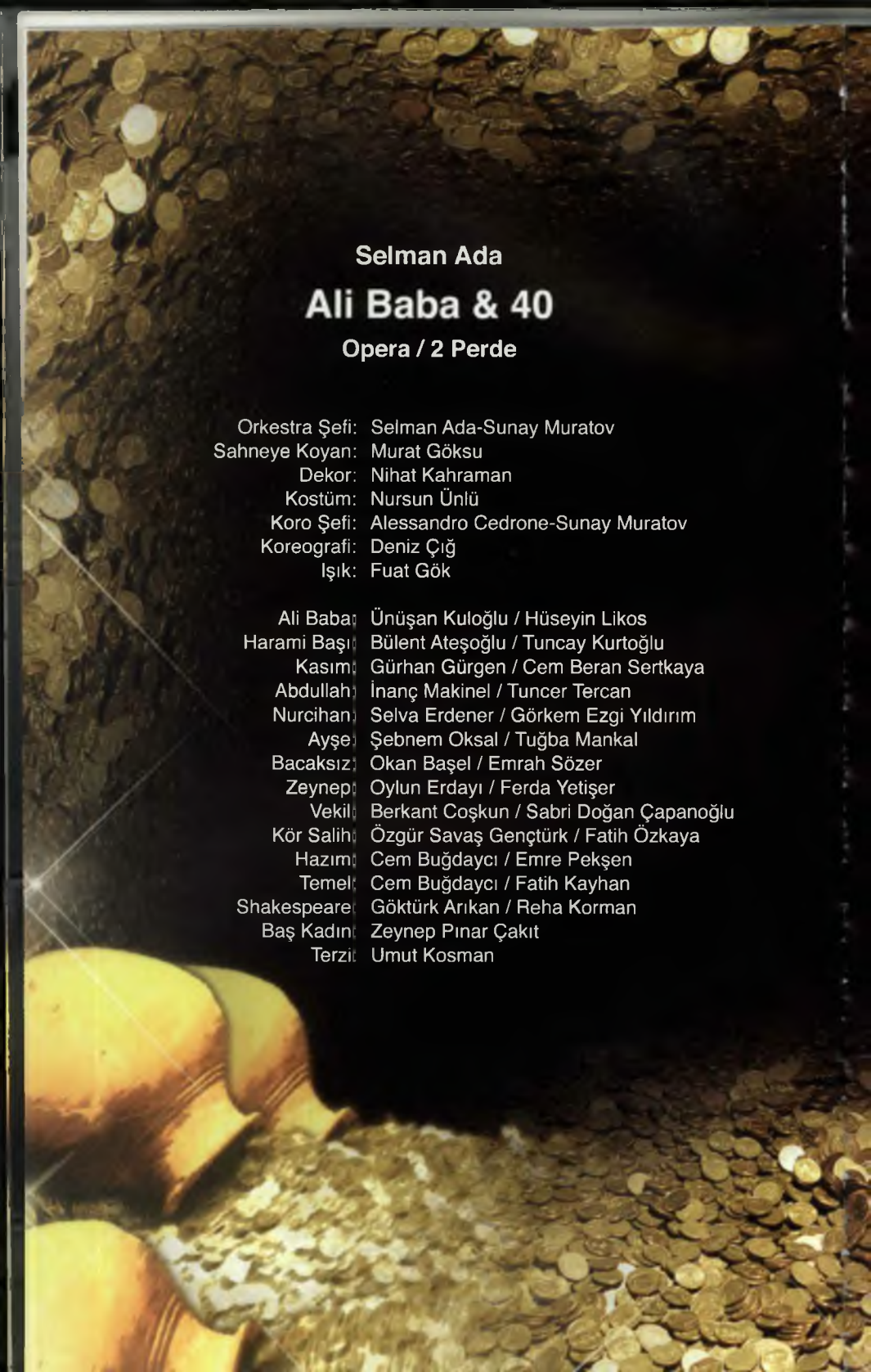
Ali Baba & 40

Opera / 2 Perde

Libretto
Tarık Günersel

Dünya Prömiyeri
21 Ocak 1991, Ankara

Ankara Prömiyeri
22 Ekim 2011



Selman Ada

Ali Baba & 40

Opera / 2 Perde

Orkestra Şefi:	Selman Ada-Sunay Muratov
Sahneye Koyan:	Murat Göksu
Dekor:	Nihat Kahraman
Kostüm:	Nursun Ünlü
Koro Şefi:	Alessandro Cedrone-Sunay Muratov
Koreografi:	Deniz Çığ
Işık:	Fuat Gök

Ali Baba:	Ünüşan Kuloğlu / Hüseyin Likos
Harami Başı:	Bülent Ateşoğlu / Tuncay Kurtoğlu
Kasım:	Gürhan Gürgen / Cem Beran Sertkaya
Abdullah:	İnanç Makinel / Tuncer Tercan
Nurcihan:	Selva Erdener / Görkem Ezgi Yıldırım
Ayşe:	Şebnem Oksal / Tuğba Mankal
Bacaksız:	Okan Başel / Emrah Sözer
Zeynep:	Oylun Erdayı / Ferda Yetişer
Vekil:	Berkant Coşkun / Sabri Doğan Çapanoğlu
Kör Salih:	Özgür Savaş Gençtürk / Fatih Özkaya
Hazım:	Cem Buğdaycı / Emre Pekşen
Temel:	Cem Buğdaycı / Fatih Kayhan
Shakespeare:	Göktürk Arıkan / Reha Korman
Baş Kadın:	Zeynep Pınar Çakıt
Terzi:	Umut Kosman



Korepetitörler:	Fügen Yiğitgil / Duygu İnandık Örnek Çiçek Cihan Tek / Aylin Özuğur Esra Poyrazoğlu / Fikri Özdemir
Koro Piyanistleri :	Ongun Kula / Yaman Dikener
Reji Asistanları :	Erkin Onuk / Zeynep Tamer / Özge Ay Şükrü Yapıcı
Kondüvit :	Serdar Sarıoğlu
Suflöz:	Ülkü Ünal

Sahne Müdürü:	A.Bahadır Sadık
Sahne Müdür Yrd.:	Sema Dirin / Ali Yoleri

Elektronik üst yazı: Alper Ünal / Seval Irmak

Ankara Devlet Opera Balesi Orkestra ve Korosu
Başkemancı: Erkin Onay



Konu

1. Perde

Haramilerin mağara sırrını öğrenen Ali Baba evine altınlarla döner. Karısı Ayşe altınları saymak için eltisine gidip ölçeğini ödünç ister. Ne ölçeceğini söylemeyince eltisi meraklanıp ölçeğin altına yağ sürer ve geri getirdiklerinde ölçeğin altına altın yapıştığını görür ve eşi Kasım´a haber verir.

Ali Babanın muhteris kardeşi Kasım hemen kardeşine gidip altınları nereden bulduğunu sorar. Ali Babanın uyarılarına aldırmayan Kasım kısa yoldan zengin olmak için mağaraya doğru yol alır. Altınları mağaradan alan Kasım tam çıkacakken sihirli sözcükleri hatırlayamaz ve mağarada kapalı kalır. Soygundan dönen haramilerin eline düşer.

Merak ve endişe içinde mağaraya giden Ali Baba kardeşinin parçalanmış cesedini bulur. Cesedin dikilmesi için terzi getirtip diktirir.

2. Perde

Cesedin götürüldüğünü gören haramiler sırlarını bilen bir başka kişi daha olduğunu anlarlar ve aralarından bu işi çözmesi için bir görevli seçerler. Görevli harami, terziyle sohbet sırasında bu kişinin kim olduğuna dair ipucu yakalar. Terziye rüşvet veren Harami Ali Baba´nın evini öğrenir ve kapıya bir çarpı işareti koyar. Haraminin kapıya işaret koyduğunu gören Nurcihan bütün kapılara aynı işareti koyar böylece Haramiler evi ayırt edemezler.

Haramiler evi bir süre sonra yine tespit ederler ve zeytinyağı tüccarı kılığına giren Haramibaşı 40 küpüyle Ai Babadan evinde konaklama izni ister.

Ali Baba misafirperverliğini bir ziyafetle göstermek isterken, zeytinyağı almak için bahçeye çıkan Nurcihan küplerin içinde haramiler olduğunu anlar. Küplere kızgın yağ dökerek haramileri öldürür. Hiçbir şey olmamış gibi içeri dönen Nurcihan elinde hançerle raksa başlar; Haramibaşına yaklaşıp onu da öldürür. Ali Baba canını kurtaran köle Nurcihan'a olan minnetini onu oğlu Abdullah'la evlendirerek gösterir. Tüm aile hep birlikte zengin ve mutlu yaşarlar.

Synopsis

Act I

Ali Baba finds out the secret of the cave of the thieves returns to his house with gold coins. His wife Ayşe, goes to her sister-in-law to borrows a scale. As she does not say what she shall measure, her sister-in-law is curious and she puts a blob of wax under the scales. When the scale is returned she finds a gold coin sticking under it and tells her husband Kasım.

Ali Baba's greedy brother, Kasım immediately goes to his brother and asks him where he has found the gold coins. Paying no attention to Ali Baba's warnings he goes to the cave in order to become rich in a short time. Kasım takes the gold coins from the cave but forgets the magic words to get back out again. The thieves find him there and kill him.

Ali Baba goes to the cave in worry and distress and finds the quartered body of his brother in front of the cave. He summons a tailor to his house in order to have the pieces of the body stitched back together.

Act II

The thieves, finding the body has gone, realize that yet another person must know their secret and elect one of them to find out. The elected thief takes a hunt as to whom this person is during his chat with the tailor. The thief bribes the tailor for learning Ali Baba's house and marks the door with a symbol. Nurcihan seeing the thief marking the door, foils his plan by marking all the houses in the neighborhood with a similar symbol, so the thieves can not identify the house.

Some time later, the thieves identify the house again and the head thief pretends to be an olive oil merchant and asks Ali Baba's permission to stay the night at his house with 40 jars.

As Ali Baba wants to show his hospitality with a feast, Nurcihan who goes out to the garden for some olive oil, discovers the thieves in the jars and kills them by pouring boiling oil on them. She goes back into the house pretending as if nothing has happened and performs a dance with a dagger in her hand and coming close to the head thief she kills him also.

Ali Baba shows his gratitude to the slave Nurcihan, who has saved his life, by marrying him to his son, Abdullah. All the family live on in wealth and happiness.



Selman Ada

Selman Ada

Besteci-Orkestra Şefi-Piyanist-Pedagog

1973'te 20 yaşındayken İstanbul Devlet Opera ve Balesi Orkestrasını yönetmeye başladığında "dünyanın en genç opera orkestra şefi" olarak tarihe geçmişti. Fransa'nın müzik eğitimi tarihine ise önce 1965'te 12 yaşındayken yazdığı "Solfej Metodu" ile, daha sonra 1980'de de Ecole Normale Supérieure de Musique'te "Opera Korrepetitörlüğü ve Orkestra Yönetimi" bölümünü kurarak geçmiştir. İlk eserleri İstanbul Radyosunda yayınlanmaya başladığında (1960) 7 yaşında idi. Eserleri Strube Verlag München-Berlin, Edition Zurfluh Paris, yayınevleri tarafından basılmaktadır.

24 Şubat 1953'te Ceyhan'da doğdu. 1965'te devlet tarafından 6660 sayılı "Harika Çocuk" yasası kapsamına alınarak ailesiyle birlikte Paris Ulusal Yüksek Konservatuvarı'na gönderildi. Pierre Sancan, Elsa Barraine, Christian Manen, Roger Boutry, Pierre Pasquier gibi dünyaca ünlü ustalarla çalışarak başta piyano yüksek bölümü olmak üzere bütün dallarda birinciler birincisi olarak 1971'de mezun oldu.

Ada, "Harika Çocuklar" yasası kapsamına alınan tek kompozitör ve orkestra şefidir. 1973'te İstanbul Devlet Opera ve Balesi'ne Genel Müzik Direktörü Robert Wagner'in asistanı olarak giren sanatçı 1975'te provasız olarak Mozart'ın "Don Giovanni" operasını yönetti. Aydın Gün tarafından bu kuruma orkestra şefi olarak atandı.

1979-1980 sezonunda Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde genel müzik direktörlüğü yaptı.

1980'de Paris'e dönerek "Ecole Normale Supérieure de Musique" 'te opera korrepetitörlüğü ve orkestra yönetimi bölümünü kurarak "profesör" ünvanıyla atandı.

Ada, bestecilikte yeni bir ekoldür. Kullandığı müzik malzemesi coğrafî olarak Kamçatka'dan Viyana'ya kadar uzanır. Zaman açısından da Mezopotamya ve Anadolu uygarlıklarının binlerce yıllık tarihî hazinesine sahip çıkar. Yereli bilgece işler, evrensele bir sihirbaz ustalığıyla taşır. Selman Ada, Türkiye'nin aydınlık yüzüdür. (Fransız ve Alman basınından)

Yönettiği eserlerden bazıları: Cosi fan Tutte, Don Giovanni, Saraydan Kız Kaçırma, Sihirli Flüt, Macbeth, Werther, La Traviata, Carmen, Sevil Berberi, II. Mehmet, Petrouchka, La voix humaine, Rita, Susanna'nın Sırrı, La Cambiale di Matrimonio, Evita, Cavalleria Rusticana, Carmina Burana, Fidelio, Der Betrogene Kadi, I Pagliacci, Il Tabaro, Gianni Scicchi, Ma Mère l'Oye, Ferhad ile Şirin, Giselle, Coppelia, Faust, Rigoletto, Don Carlos, Luisa Miller, Manon, Turandot olmak üzere binden fazla opera temsili, konser ve resital verdi.

Eserleri 1968'den beri Avrupa, Amerika, Asya, Afrika ve Avustralya'da seslendirilen bestecinin operaları ise "Ali Baba & 40" (dünya prömiyeri 1991 Ankara Devlet Opera ve Balesi) başta olmak üzere 1991'den beri Türk opera sahnelerinde sürekli afiştedir. "Mavi Nokta" poetik operası (dünya prömiyeri 1996 İzmir Devlet Opera ve Balesi metin: Tarık Günersel) 2000 yılında kendi yönetiminde Wiesbaden'de ve Münich'teki "Herkülesalle" 'de İstanbul Devlet Opera ve Balesi tarafından "Türkiye'den dünyaya millenium armağanı" olarak seslendirildi. Alman basınından "Türkiye'nin aydınlık yüzü" şeklinde övgüler aldı.

"Mavi Nokta" Ankara Devlet Opera ve Balesi tarafından 2004-2005 sezonunda sahne versiyonu olarak ilk kez koreograf Mehmet Balkan tarafından sahnelendi.

Sanatçı 2002'de Mersin Devlet Opera ve Balesi'nde genel müzik direktörlüğü yaptı.

"Aşk-ı Memnu" operasının dünya prömiyeri (libretto: H. Ziya Uşaklıgil'den hareketle Tarık Günersel) 23 Ocak 2003'te Mersin Devlet Opera ve Balesi'nde bestecinin yönetiminde Rejisör Çetin İpekkaya tarafından gerçekleştirildi. (İstanbul prömiyeri ise Cemal Reşit Rey Operası tarafından bestecinin yönetiminde 6 Nisan 2003'te sahnelendi) Eser Murat Göksu'nun rejisiyle 2006'da Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde sahnelendi. İzmir prömiyeri, İzmir Devlet Opera ve Balesi tarafından Aralık 2009'da bestecinin yönetiminde Murat Göksu'nun rejisiyle gerçekleşti.

Küçük orkestra ve mezzo soprano için yazdığı "Ballade" 'ın dünya prömiyeri Aralık 2004'te mezzo soprano Aylin Ateş ve orkestra şefi Rengim Gökmen tarafından Tel Aviv'de; "I. Senfoni" 'sinin dünya prömiyeri ise 16 Nisan 2005'te Uluslararası Ankara Müzik Festivali'nde orkestra şefi R. Gökmen yönetiminde Bilkent Senfoni Orkestrası tarafından seslendirildi.

1973'ten beri İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin sürekli orkestra şefi, Ankara, İzmir, Mersin ve Antalya Devlet Opera ve Baleleri'nde ise misafir orkestra şefi olarak yönetmekte olan Ada, 2006-2007 sezonunda İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin ilk Türk Müzik Direktörü olarak görev yaptı.

2008-2009 sezonunda Mersin Devlet Opera ve Balesi müdürü ve sanat yönetmeni görevinde bulundu.

2009'da İzmir Devlet Opera ve Balesi'nde sahnelenmeye başlayan Aşk-ı Memnu operası 2010'da (Batı Avrupa'da sahnelenen ilk Türk operası) İspanya turnesinde sahnelendi.

Ada, 2009-2011 arasında Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Genel Müzik Direktörü olarak görev yaptı.

Selman ADA
KATALOG (Ekim 2010)

- Op. 1 "Piyano İçin Kırk Haramiler" (1960)
- Op. 2 "Piyano İçin Köçekçe" (1964)
- Op. 3 "Piyano İçin 5 Parça" (1965) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 4 "Köye Doğru" Piyano İçin Süit (1967) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 5 "Nişabur" Piyano İçin Tek Bölümlü Sonat (1973)
- Op. 6 "Osmanische Lieder" (Dök Zülfünü Meydâne Gel) (1977) Für Bariton (oder Bass) und Klavier.
- Op. 7 "Ali Baba & 40" Opera 2 perde (libretto: Tarık Günersel) (1990) (yeni versiyon 2005)
- Op. 8 a "40 Haramiler Uvertürü" (1990)
- Op. 8 b "2 Raks" (Ali Baba & 40 operasından 1990)
- Op. 9 "12 Préludes Amodaux" pour piano [Apostrophes Strophiques] (12 Amodal Prelüd) [Strofik Apostroflar] (1980-1991)
- Op. 10 "3 Avrasyalı" Flüt ve Klavsen İçin Süit "Trois Eurasiennes" (1994) (Edition Zurfluh Paris1994)
- Op. 11 "Asimagies" (Sihr-i Şark) Piyano İçin 20 Parça (1994) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 12 "Mavi Nokta" Poetik Opera (9 Bölüm, libretto: Tarık Günersel) (1995)
- Op. 13 "5 Etüd" Piyano İçin (1998)
- Op. 14 "Rhapsodie" (Nihavend Lunga) Piyano İçin (1998)
- Op. 15 "Valse Charmante (Cazibe Valsi) Klarinet ve Piyano İçin (1999)
- Op. 15 b "Valse Charmante (Cazibe Valsi) Viyolonsel ve Piyano İçin uyarlama (2007)
- Op. 16 "5 Mozaik-Nağme" Bariton ve Piyano İçin (2000) (Şiirler: Tarık Günersel)
- Op. 17 "Jeux de piano" (Piyano Oyunları) Gençler İçin 24 Parça (2000) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 18 "Türküler Şarkılar" Piyano ve Şan İçin Albüm (1977-2001)
- Op. 19 "Oper-Arien" Şan ve Piyano İçin (2003)
- Op. 20 "Karciğar Oyun Havası" (Tanzlied) Nefesli Beşli İçin (2001)
- Op. 21 "Süit" Nefesli Beşli İçin (2001)
- Op. 22 "Aşk-ı Memnu" Opera 2 perde (libretto: Tarık Günersel) (2002)
- Op. 23 a "Yemen Türküsü" (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)
- Op. 23 b "Rast Semai" (Dede Efendi'den hareketle) (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)
- Op. 23 c "Gidelim Göksu'ya" (Türkü) (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)
- Op. 24 "2 Konser Prelüdü" Flüt-Viyola ve Harp İçin (2002)
- Op. 25 "Drei Konzertstücke für 2 Trompetten" (2003)

- Op. 26 "Der Eurhythmus" für Flöte und Klavier (2003)
- Op. 27 "Blech-Quartett" für Trompete, Horn, Posaune und Tuba (2003)
- Op. 28 "Kleine Jazz Süite" für Streichquartett (2003)
- Op. 29 "4 Préludes pour Guitare" (2003)
- Op. 30 "Drei Byzantynische Tänze" für Klarinette und Klavier (2003)
- Op. 31 "Übungsbuch für Sänger" mit Begleitung des Klaviers (2003)
- Op. 32 "Deutsche Volksliederbuch für Klavier" (Alman Halk Şarkıları) (2003)
- Op. 33 "Trois Instantanés" pour piano (Üç Enstantane) (2004)
- Op. 34 "Three Erotic Dances" for flute, Viola and Harp (2004)
- Op. 35 "Czardas" for flute, Viola and Harp (2005)
- Op. 36 "Mini Piano" Piyano İçin Küçük Parçalar (2004)
- Op. 37 "Ballade" [Yapayalnızsındır] Şiir: Gülseli İnal, Mezzo Soprano ve Küçük Orkestra İçin (2004)
- Op. 38 "I. Symphony" (Turkish) (2004)
- Op. 39 "Le Cahier d'Aylin" 15 pièces éducatives pour piano (2005)
- Op. 40 "Le Cahier d'Aïché" 12 pièces éducatives pour piano (2005)
- Op. 41 "South American Suite" for Flute, Viola and Harp (2005)
- Op. 41 b "Pavane" Flüt-Viyola ve Harp İçin (2006)
- Op. 42 "Chansons de France pour piano (2005)
- Op. 43 "Türküler" Piyano İçin/Chansons de Turquie pour piano (2005)
- Op. 44 "Mevlid" Kantat 8 Bölüm, (Metin: Süleyman Çelebi 1409) Tenor solo bas solo koro ve orkestra için. (2008)
- Op. 45 "3 Intermezzi" Viyola ve Piyano için (2007)
- Op. 46 "Méditations" Solo Viyolonsel için (2008)
- Op. 47 "Konçerto" Keman ve orkestra için (2008)
- Op. 48 "10 Türkü" Bas ve Piyano için (2008)
- Op. 49 "Sözsüz Şarkılar" Soprano ve Piyano için "Chansons sans paroles" (2009)
- Op.49 b "Ufk-u Aşk" Soprano ve piyano için Romance. (2010)
- Op. 50 "Keloğlan'ın Sırrı" Çocuk Müzikali 2 perde (2010) (metin: Ş. Erdoğan)
- Op. 51 "Rapsodi" Klarinet ve Orkestra için (2011)

Selman ADA
İcra edilen ve/veya basılan eserlerinin türlere göre Op. No.'lu listesi:
(Ekim 2010)

Piyano:

- Op. 1 "Piyano İçin Kırk Haramiler" (1960)
- Op. 2 "Piyano İçin Köçekçe" (1964)
- Op. 3 "Piyano İçin 5 Parça" (1965) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 4 "Köye Doğru" Piyano İçin Süit (1967) (Strube Verlag München-Berlin)
- Op. 5 "Nişabur" Piyano İçin Tek Bölümlü Sonat (1973)



- Op. 9 "12 Préludes Amodaux" pour piano [Apostrophes Strophiques] (12 Amodal Prelüd) [Strofik Apostroflar] Piyano İçin (1980-1991)
- Op. 11 "Asimagies" (Sihr-i Şark) Piyano İçin 20 Parça (1994) (Strube Verlag München-Berlin) (Eğitim amaçlı)
- Op. 13 "5 Etüd" Piyano İçin (1998)
- Op. 14 "Rhapsodie" (Nihavend Lunga) Piyano İçin (1998)
- Op. 17 "Jeux de piano" (Piyano Oyunları) Gençler İçin 24 Parça (2000) (Strube Verlag München-Berlin) (Eğitim amaçlı)
- Op. 32 "Deutsche Volksliederbuch für Klavier" (Alman Halk Şarkıları) (2003) (Eğitim amaçlı)
- Op. 33 "Trois Instantanés" pour piano (Üç Enstantane) (2004)
- Op. 36 "Mini Piano" Piyano İçin Küçük Parçalar (2004) (Eğitim amaçlı)
- Op. 39 "Le Cahier d'Aylin" 15 pièces éducatves pour piano (2005) (Eğitim amaçlı)
- Op. 40 "Le Cahier d'Aïché" 12 pièces éducatives pour piano (2005) (Eğitim amaçlı)
- Op. 42 "Chansons de France pour piano (2005) (Eğitim amaçlı)
- Op. 43 "Türküler" Piyano İçin/Chansons de Turquie pour piano (2005) (Eğitim amaçlı)

Oda Müziği:

- Op. 10 "3 Avrasyalı" Flüt ve Klavsen İçin Süit Trois Eurasiennes (1994) (Edition Zurfluh Paris1994)
- Op. 15 "Valse Charmante (Cazibe Valsi) Klarinet ve Piyano İçin (1999) (Eğitim amaçlı)
- Op. 15 b "Valse Charmante (Cazibe Valsi) Viyolonsel ve Piyano İçin uyarlama (2007) (Eğitim amaçlı)
- Op. 20 "Karciğar Oyun Havası" (Tanzlied) Nefesli Beşli İçin (2001)
- Op. 21 "Süit" Nefesli Beşli İçin (2001)
- Op. 24 "2 Konser Prelüdü" Flüt-Viyola ve Harp İçin (2002)
- Op. 25 "Drei Konzertstücke für 2 Trompetten" (2003)
- Op. 26 "Der Eurhythmus" für Flöte und Klavier (2003)
- Op. 27 "Blech-Quartett" für Trompete, Horn, Posaune und Tuba 2003
- Op. 28 "Kleine Jazz Süite" für Streichquartett (2003)
- Op. 29 "4 Préludes pour Guitare" (2003)
- Op. 30 "Drei Byzantynische Tänze" für Klarinette und Klavier (2003)
- Op. 34 "Three Erotic Dances" for flute, Viola and Harp (2004)
- Op. 35 "Czardas" for flute, Viola and Harp (2005)
- Op. 41 "South American Suite" for Flute, Viola and Harp (2005)
- Op. 41 b "Pavane" Flüt-Viyola ve Harp İçin (2007)
- Op. 45 "3 Intermezzi" Viyola ve Piyano için (2007)
- Op. 46 "Méditations" Solo Viyolonsel için (2008)

Konçertolar:

- Op. 47 "Konçerto" Keman ve orkestra için (2008)

Şan-Piyano:

- Op. 6 "Osmanische Lieder" (Dök Zülfünü Meydâne Gel) (1977) (Für Bariton oder Bass und Klavier).
- Op. 16 "5 Mozaik-Nağme" Bariton ve Piyano İçin (2000) (Şiirler: Tarık Günersel)
- Op. 18 "Türküler, Şarkılar" Piyano ve Şan İçin Albüm (1977-2001)
- Op. 19 "Oper-Arien" Şan ve Piyano İçin (2003)
- Op. 31 "Übungsbuch für Sänger" mit Begleitung des Klaviers (2003) (Eğitim amaçlı)
- Op. 48 "10 Türkü" bas ve piyano için (2008)
- Op. 49 "Sözsüz Şarkılar" Soprano ve Piyano için "Chansons sans paroles" (2009)
- Op.49 b "Ufk-u Aşk" Soprano ve piyano için Romance. (2010)

Koro:

- Op. 23 a "Yemen Türküsü" (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)
- Op. 23 b "Rast Semai" (Dede Efendi'den hareketle) (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)
- Op. 23 c "Gidelim Göksu'ya" (Türkü) (Büyük Koro için) (Aşk-ı Memnu operasından) (2002)

Senfonik:

- Op. 8 a "40 Haramiler Uvertürü" (1990)
- Op. 8 b "2 Raks" (Ali Baba & 40 operasından) (1990)
- Op. 38 "I. Symphony" (Turkish) (2004)

Oratoryo/Kantat/Şan-Orkestra:

- Op. 12 "Mavi Nokta" Poetik Opera (9 Bölüm, libretto: Tarık Günersel) (1995)
- Op. 37 "Ballade" [Yapayalnızsındır] Şiir: Gülseli İnal, Mezzo Soprano ve Küçük Orkestra İçin (2004)
- Op. 44 "Mevlid" Kantat 8 Bölüm, (Metin: Süleyman Çelebi 1409) Tenor solo bas solo koro ve orkestra için. (2008)

Operalar/Müzikal:

- Op. 7 "Ali Baba & 40" Opera 2 perde (libretto: Tarık Günersel) (1990, yeni versiyon 2005)
- Op. 22 "Aşk-ı Memnu" Opera 2 perde (libretto: Tarık Günersel) (2002)
- Op. 50 "Keloğlan'ın Sırrı" Çocuk Müzikali 2 perde (2010) (metin: Ş. Erdoğan)

Tarık Günersel
Libretto



1953'te, doğdu, Kadıköy Maarif Koleji'nde okurken kazandığı AFS Uluslararası Bursu ile liseyi ABD'de bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 12 Eylül döneminde eşi Füsun ve kızları Barış ile dört yıl Suudî Arabistan'da kaldı, İngilizce öğretmenliği yaptı. 1991'den beri İstanbul Şehir Tiyatrosu sanatçısı, son yıllarda başdramaturgu. 2005'ten beri BirGün gazetesi yazarı. 2010'da Tokyo'da Dünya Yazarlar Birliği PEN Uluslararası Yönetim Kurulu'na seçildi. PEN Türkiye Merkezi Başkanı. Verimlerinden bazıları:

*Oluşmak (Yaşama Düşünceleri 6011) Pan Yayını 2011
*300 Yaş Konuşması (Öyküler 1971-2009) Helikopter yayını 2009
*İzler (Toplu Şiirler 1966-2006) YKY 2006
*Kumlaşmak (Suudî Arabistan Anıları 1982-86) Kaf 1999
*Teröre karşı şarkı sözü: No Reply/Cevap Yok. Müzik: Terry Davies

*Piyeslerinden bazıları: Zırhlı Kurt (Kösem Sultan-Deli İbrahim - Avcı Mehmed) - Bok Sosyolojisi - Bay Fobi'nin Maceraları - Kader Planlayanlar -Neron ile Agrippina -Tehdit (Sofya & Lev Tolstoy)- Yarım Bardak Su (A.Menderes'ten esinle)- Keman ile Gitar - Vecihi Ofluoğlu için mim oyunları., Aşk-ı Memnu (H.Z.Uşaklıgil), Kiralık Konak (Y.K.Karaosmanoğlu) , Saatleri Ayarlama Enstitüsü (A.H.Tanpınar) Son Sığınak (R.N.Güntekin) -Yıldız olmak kolay mı! (N.S.Örik).

*Selman Ada için librettolar: Ali Baba & 40 (Opera, 1988)
Mavi Nokta (Oratoryo, 1993) - Aşk-ı Memnu (Opera, 2002), Robinson (Bale librettosu 2010).

*Performansları: *Osmanlı Ferdiyet Fırkası Kuruluyor (1996) - *Tecrit (F Tipi cezaevini protesto) (2000) - *Beyaz Baston (2002) - *Naturally (Tabiatiyle) 2009

*Çevirilerinden bazıları: Perry Anderson: Gramsci
Samuel Beckett: Godot'yu Beklerken (Uğur Ün ile Fransızca ve İngilizceden)
Tim Burton: İstiridye Çocuğun Hüzünlü Ölümü
Ben Elton: Popcorn / Şiddet Market
Vaclav Havel: Ayrılış
Savyon Liebrecht: Aşkın Sıradanlığ – İstanbul Devlet Tiyatrosu 2011-12)
Arthur Miller: Bay Peters'ın Bağlantıları
Sean O'Casey: Tam Başlamışken (The End of the Beginning)
Stephen Poliakoff: Şehirde Bir Gece (Hitting Town)
Goran Stefanovski: Yaban Eti
İzzet Yasar: Esther Kyra (Senaryo, İngilizceye)

*Editörlük: Onur Eyüp Karadoğan'ın anıları: "Azim-Spastik Engelli Bir Gencin Mücadelesi" CanGençlik yayını 2010.

*Rol aldığı oyunlardan bazıları:
Bulgakof: Moliere-Kara Komplo
T. Günersel: Neron ile Agrippina – Yaşasın Delilik
H.Z.Uşaklıgil-T.Günersel: Aşk-ı Memnu

*Rol aldığı filmlerden bazıları: Uzak İhtimal (2008)
Abdülhamid Düşerken (2002) – Cumhuriyet (1998)
Düş Gezginleri (1992) – Ölü Bir Deniz (1989).

*Yönettiği oyunlardan bazıları:
T.Günersel: Uyurgezerler (çocuk oyunu 1992)
T.Günersel: Büyüsayar (1992)
T.Günersel: Yaşasın Delilik (Tiyatro Su, 2003)
Y.K.Karaosmanoğlu-T,.Günersel: Kiralık Konak (2003)
T.Günersel: Bok Sosyolojisi (Tiyatro Su – T H2O) 2011-2012

*Dramaturg olarak çalıştığı yapımlardan bazıları :
Memet Baydur: Tensing / Musahipzade Celal: Pazartesi-Perşembe
T.Günersel: Zırhlı Kurt / Gürkan Gür: Metro Canavarı
Arthur Miller: Hepsi Oğlumdu / Turgut Özakman: Sarıpınar 1914

Tarık Günersel
Librettist

Yolun Açık Olsun Ali Baba

Selman Ada

Sene 1989, "Ali Baba & 40" ı bestelemiş bitirmiştim. O sırada İstanbul Operası orkestra şefi kadrosundaydım. Ankara Operası beni Cosi Fan Tutte'yi yönetmem için davet etmişti. Bir akşam dostum Murat Göksu'nun Ankara'daki evinde zamanın genç operacıları bir araya gelmiştik. Yanımda Ali Baba'nın el yazması notası vardı. Dostlarıma tanıtmak üzere piyanoya oturdum. Söyleyip çalmaya başladım. Büyük bir coşkuyla karşılanmıştı müziklerim. Arkadaşlarım beni çok yüreklendirmişti. Bazı aryaların fotokopilerini istediler, konserlerinde seslendirmek için.

Daha evvel eserim İstanbul Operası'nın o zamanki yönetimi tarafından beğenilmemişti. "Bu alaturka olmuş" denmişti! Ben de "Bu teşhisinizi iltifat olarak kabul ediyorum" demiştim. Eserimin hiçbir zaman oynanmayacağını düşünmekteydim. Ankara'da yoğun bir şekilde Cosi Fan Tutte provalarının şefliğini yaparken bir öğlen operada zamanın genel müdürü Erol Gömürgen'le karşılaştık! Bana "Bir opera yazmışsın, çok güzel olduğunu söylüyorlar, gel de bana biraz çal şunu, merak ettim Selman'cığım" demişti. Çok şaşırmıştım. Arkadaşlarımın Erol Bey'e eserden sitayişle bahsettiğini hemen anladım. Akşam mesai bitiminde Genel Müdür Erol Gömürgen'in odasına gittim. Piyanoya oturdum, bet sesimle eseri çalıp söylemeye başladım. Nefeslenmek için bir ara durduğumda Erol Bey "İşte Türk Ulusal Operası doğdu" dedi. Ve eseri hemen repertuvara almak için ertesi sabah odasına davet etti.

Heyecanım doruktaydı. O gece sabaha kadar uyuyamamıştım. Yaşım 36 idi. Ertesi sabah kadim dostum Murat Göksu ile eserin rol dağıtımını yapmamızı istemişti Erol Bey. Murat Göksu ile rol dağıtımını yaptık. İnanamıyordum. Eserim başkentte repertuvara alınmıştı! Birbirinden değerli sanatçılar eserde rol alacaktı. Genç bir besteci için bir rüyaydı bu. Çeşitli gecikmeler sonunda (Körfez Savaşı vb.) 1991'de dünya prömiyeri gerçekleşti. Değerli ağabeyimiz Erol Gömürgen'e içten teşekkürlerimi bu vesileyle tekrar sunarım.

Çok büyük bir başarı elde etmişti eser. Ve yıllarca kapalı gişe oynamıştı. Daha sonra "Ali Baba & 40" operası ülkemizin bütün operalarının repertuvarına girdi. Çok sayıda genç, konservatuvarlarımızda bu operanın aryalarıyla tanıştı. "Asla" aryası, "Selman Efendi'nin Nihavent şarkısı", "Ninni" ve "Abdullah-Nurcihan Düet" hit oldu. Eserin librettosunu kadim dostum şair ve yazar Tarık Günersel kaleme almıştı. Onun muhteşem kalemi sayesinde eser Türk opera klasiklerinden biri oldu. Nice üst düzey şarkıcının repertuvarında parladı, çok yol aldı.

Şimdi Ankaralı sanatseverlerin karşısına yeniden çıkıyor tam 20 yıl aradan sonra. Murat Göksu yılmadan yıllardır eserle bütünleşerek ve yaratıcı zekasını esere katkı olarak sunarak tekrar sahneliyor. Genç ve yetenekli bir oyuncu kadrosuyla görücüye çıkıyor "Ali Baba & 40".

Mutluyum. Sanatseverlerin desteği ve sanatçıların emeğiyle hayat bulan bu ilk operam yoluna devam etmekte. Eserimi tekrar repertuvara alan Sayın Rengim Gökmen ve Sayın Erdoğan Davran'a şükranlarımı sunarken, "Yolun açık olsun Ali Baba" diyor, herkese iyi seyirler diliyorum.


1991-1994 Ankara Devlet Opera ve Balesi
"Ali Baba & 40"
Rejisör: Murat Göksu

Selman, Ali Baba ve Biraz Da Kendim...

Tarık Günersel

Tarihi Arka Plan!
Selman'la bundan 22 yıl önce ikimiz de 15 yaşındayken tanıştığımızda o, "Harika Çocuk" olarak Paris'te Debussy'lerin yetiştiği okulda müzik eğitimi görüyordu; bense edebiyat alanındaki potansiyelimle ilgili kanaat ve hedeflerimle hem çoşku, hem de doğrusu çok daha ağırlıklı olarak derin sancılar yaşıyordum. Operalar yazmaya karar verdi, librettoları benim yazmamı istedi. 1973 te. kendimi hazır bulmadığım halde, giriştim: az gelişen o çalışma, dosyalarımda duruyor.

1987 sonbaharında uzun bir yurtdışı parantezinden sonra yeniden bir araya geldik. (Benim yurtdışı hayatım gerçekten parantezdi: sadece 5 yıl. Selman'm ise Türkiye yılları parantez olmuştur hep. Umarım Türkiye müzik alanındaki bu dâhisine sahip çıkmayı başarır da, Selman dünyanın dört bir köşesine sadece kendi operalarının galalarını yönetmek için gider.)
İkimiz de hazır hissediyorduk kendimizi.
Artık erteleyemezdik.
Niye "Ali Baba"?
Konu bulmak iki haftamızı aldı. Çeşitli öneriler getirip tartıştık. Bazılarını benimsedik, ama ilk opera için başka konu bulmamız gerektiği kanısına vardık (Aslında, 'birinci çoğul şahıs' ifadesi Selman'a haksızlık; ağırlık merkezi onun zihniydi). Ali Baba & 40, eşi Caroline tarafından önerildi. Sevindik: Konu, hem zengin görsel imkânlar taşıyor, hem de ülkemizde opera sanatının halktan uzaklığının aşılması bağlamında iyi bir zemin sunuyordu. Ayrıca dünya yeterince küçüktü; bu popüler isim çeşitli ülkelerde sıcak bir önyargı doğurabilecekti.
Hem dünyada yeri olacak hem de Türkiye'de sevilecek bir opera yazmak.



Besteci Selman Ada ve Librettist Tarık Günersel



Selman'ın bu stratejik hedefi iki slogana yol açtı: "Opera sevmiyorsanız bunu görün!" ve "Herkes için eğlence!.."

Libretto Yazmak
El feneriyle Afrika ormanına girmiştim! Neyse ki Selman devasa projektörlerle gereken yerleri aydınlatıyordu. Birbirimize güvenimiz büyüktü, ama tedirgindik de. Çetin mücadelemiz sırasında harika tadlar yaşarken, yerine göre moral verme durumunda kalan kişinin sadece o olmaması hoşuma gidiyordu.
Piyes yazar gibi başlamıştım. Selman sık sık eleştiriyor, libretto denen UFO'nun özelliklerini sayıp döküyor, öneriler getiriyordu. Aylarca, mecburen geceleri, haftada 25-30 saat çalıştık. (Bu sayede çayı ben de şekersiz içer oldum!) Ondan çok şey öğrendim. Bazen çatıştık; ikimiz de değişik ama ben daha çok. Filanca şiirimi 70 kere yeniden yazdığımı, yarım sayfalık bir metni 5 yıl boyunca işleyip son haline getirdiğimi düşünürseniz librettonun ne çok değişiklikten geçtiğini tahmin edersiniz.

Librettoya kızımın da katkısı oldu: Küpler sahnesinde bir fikir onundur. (Önerisi beğenilince 8 yaşıyla zıp zıplayıp "Para da isterim! Hakkım!" demiştir.)
Dokuz Saatte Bir Cümle!

'89 yılına yaklaşırken Ali Baba'yı tanıtan bir metin gerekiyordu: Selman 6 sayfa yazmış olduğunu söyledi, beni çağırdı. Çeşitli yönleri tartışarak ilerliyorduk. Tanıtmayı 3 sayfaya indirdiğimizde saat 22:00 olmuştu: evi arayıp gecikeceğimi söyledim; 23:00'te ise ancak sabah gelebileceğimi bildirdim. Yazıyı 03:30'da bitirdiğimizde huzurlu ve keyifliydik. Sabah eşim dokuz saatte ortaya çıkardığımız metni görmek istedi, uzattım.

"Ali Baba & 40 (1988) ulusal kültürümüzden kaynaklanan özgün müziği ve nüktelerle yoğurulmuş konusu ile çeşitli kesimlerden yurttaşları ilk defa ortak bir tadda buluşturacak sıcak bir operadır. Sentezdir."

Efsanevî Bir Çalışma Kapasitesi
İstanbul'dan Ankara'ya kadar uzanan ipek bir kumaş şeridine iğne oyası yapmak. Tek ilmek hatasına düşmeden.

Bir operanın notlarını temize çekmek, yani kopistin işi. böyle bir şey.
Nasıl? Muazzam. Dikkat: kopya etmek. Bir de o müziği yaratmak var meselâ, Ali Baba'da olduğu gibi, 57 çeşit müzik âletini zihinde barındırarak, Selman programlı çalışır, süre tahminleri inanılmaz derecede isabetlidir. Onun efsanevî çalışma kapasitesine bir örnek: Eserin piyano partisyonunu kendisi temize çekiyordu. Ali Baba'nın o aşamasının son akşamında beraberdik. 22:00'de, yeniden masasının başına geçerken, "Sabah 9'da biter." dedi. Ben 02'ye doğru masanın karşısındaki divanda uykuya çekildim.

Merakla uyandığımda 04:30'du: çalışıyordu. "İyi gidiyor, sen uyu," dedi. 06:00'da yine çalışıyordu. Partisyonu temize çekme işi dokuzu on geçe bitti.

Dünya Toplumu Oluşurken Kimliğinin ana hatlarını teknolojinin hızla büyüyen rolü —ve zekâ, kültür ve yaratıcılığın daha da önem kazanması— ile demokratik değerlerin yaygınlaşmasına borçlu olan bir dünya toplumu oluşuyor. Cıvıl cıvıl

serpilme eğiliminde olan kültürler havuzunda bugün egemen görünen "Avrupa merkezlilik" demokratik bir ruhla aşılmalı, Avrupalılar da Dünyalı olmayı becerebilmelidir. Ali Baba, başka boyutların yanısıra, ağırlıklı olarak "bizim" denebilecek kültür kaynaklarının bazı zenginleştirici imkânlarını hızla gelişen dünya platformuna ışınlama arzusunun da bir ürünü.

Ne hoş ki dünya opera alanında büyük bir canlanma ve popülerleşme var. 1990 yıllarının daha da bereketli geçeceği müjdeleniyor.

Selman Ada ülkemizin hem orkestra şefi, hem besteci hem de virtüöz icracı olan tek müzisyeni (Bir yana bırakılmayacak olan eğitimciliği ile idareciliği bir yana bırakılırsa!). Çeşitli türlerde bir çok opera yazmak arzusunda. Engin yaratıcılığını sınırsız değerlendirebilmesi için en önemli husus, boş zaman. Artı, evinde teknolojik imkânlar, Yaratıcı olarak, Selman' ın hiç sıkıntısı olmadı Ali Baba'yı bestelerken. Fakat, meselâ, taksitlerini ödeyemediği için piyanosunu kaybetti. Bu noktada, bir anlayış, güven ve azim sembolü olan müzisyen eşi Caroline ile birkaç dostunun yoğun manevî desteğinin hakkını yemek istemem ama, Selman'ın çok yönlü mücadelesinin çetinliğini biraz olsun ifade edebilmek için şunu söylemek yerinde olur: o, ölümsüzlük demek olan uçsuz bucaksız nota kağıtlarında tek başına yürüdü.

Ali Baba sahnede. Artık yetişkin olan evladımı uzak diyarlara uğurlar gibiyim. Yolu açık olsun.

20 yıl sonra... Ali Baba & 40

Yirmi yıl önce yazdığım program yazısına ne eklesem? Mutluyum. 1991-96 yıllarındaki o harika ekipten dostlarla yine beraberiz –başta rejisörümüz Murat Göksu olmak üzere

Haramiler keşke yalnızca bu operada olsa! 2003'te Irak işgali operamızın finalinde Haramibaşı'nın sözlerinde değişikliğe yol açtı.

Özgürlükçü bir dünya ancak kul köle olmayı reddedenlerle mümkün. İşte bunun için: Yaşasın yaratıcılık! Yaşasın eleştirel akıl, sanat, bilim, felsefe!

Ve opera, kurulması gereken dünya uygarlığının temel taşlarından, taçlarından.

1996-1997 İzmir Devlet Opera ve Balesi
"Ali Baba & 40"
Rejisör: Mehmet Ergüven




2008-2009 Antalya Devlet Opera ve Balesi
"Ali Baba & 40"
Rejisör: Murat Göksu









BİNBİR GECE MASALLARI

Yüzlerce yıl boyunca, Orta-Doğu, Asya ve Kuzey Afrika topraklarında dilden dile, nesilden nesile aktarılan Binbir Gece'nin erken dönem yazmalarının ve çevirilerinin varlığı bilinmektedir. Ancak dünya, 18. yüzyılda Fransız doğubilimci Antoine Galland tarafından 12 ciltlik bir yayınla tanır, Binbir Gece'yi... 19. yüzyılda hemen hemen dünyanın tüm dillerine çevrilen Arap edebiyatının bu önemli ve popüler yapıtı Elf Leyle ve Leyle / Binbir Gece ya da Arap Geceleri, dilimize Binbir Gece Masalları olarak tercüme edilmiştir.

Binbir Gece'de ana tema kadının ihaneti üzerine kuruludur. Ancak hükümdar Şehriyar'ın bu tezine, anlatıcı, karşı tez oluşturarak, kadını; ana, eş, kız kardeş, kız çocuk olarak adım adım yüceltir ve bunda da başarılı olur. Çünkü masallardaki anlatıcı, vezirin kızı, Şehriyar'ın karısı Şehrazat'tır. Binbir Gece'nin ilk öyküsü olan bu masal Alim Şerif Onaran'ın Binbir Gece Masalları Cilt I.de "Türkçeye Çevirenin Önsözü" başlıklı yazısında şu şekilde anlatılmaktadır;

> "Eski zamanlarda Hint ve Çin diyarlarında hüküm süren Şehriyar ve Şahzaman adlı iki kardeş hükümdar, karıları tarafından aldatılmak felaketine uğramışlar. Bu olayların etkisiyle Şehriyar, kendi ülkesinde, her gün bir kızla evlenip ertesi gün onu idam ettirir olmuş. Bu yüzden vezirin güzel, bilgili ve akıllı kızı Şehrazat, hükümdarla evlenip ya bu uğurda yaşamını yitirmeye ya da kurtulup ülkenin tüm kadınlarını da bu beladan kurtarmaya karar vermiş; bin güçlükle babasını da ikna etmiş.
>
> O gece gerdeğe girmeden önce, hükümdardan son dilek olarak kız kardeşi Dünyazat'ı görmek istemiş; Dünyazat da ondan son bir dilekte bulunmuş;
>
> - Ne olursun ablacığım, o güzel masallarından birini son defa bana anlat!
>
> Hükümdardan ruhsat aldıktan sonra, ilginç ve merak uyandıran bir masal anlatmaya başlamış Şehrazat ve şafak sökerken en heyecanlı yerinde kesmiş masalını;
>
> -Gündüz masal anlatılmaz. diye...
>
> Ne var ki Dünyazat kadar, Hükümdar Şehriyar da meraklanarak masalın sonunu getirmek üzere onun canını bağışlamış. Böylece büyü bozulunca, her gece birbirinden güzel masalları birbirine ekleyerek bin bir gece masal anlatmış Şehrazat... Bu arada hükümdarla sevişmeyi de sürdürerek üç çocuk sahibi olmuş. Sonunda masallar bitmiş. Ancak Şehriyar, bu kadar güzel ve akıllı bir eşe kavuşup ondan üç çocuğu da olunca, Şehrazat'ın canını bağışlamış."

Binbir Gece Masalları anonim bir yapıttır. Yazarı ya da derleyicisi bilinmemektedir. Araştırmacılar, masalların çeşitliliğini ve geçtiği yerlerin farklılığını göz önünde bulundurarak (Hindistan, İran, Irak, Mısır, Suriye, Türkiye vb.), bu külliyatın tek bir yazara ve döneme ait olamayacağını ifade ederler ve yapıt içinde yer alan masalları dört ana grupta toplarlar.

- Hint kaynaklı masallar
- İran'dan gelen masallar
- Halife Harun Reşîd (Abbasi Halifesi, 786-809) dönemine ait Bağdat kaynaklı masallar
- Fatımiler ve Memluklar döneminde Mısır'da eklenen masallar

Masalların 9. yüzyıldan öncesi bilinmediğinden araştırmacılar, Binbir Gece'yi tarihlerken 9.-10. yüzyıllardan başlatır ve 14. -15. yüzyıllara hatta 16. yüzyıla kadar çıkartır. Ignace Goldziher, Klasik Arap Literatürü adlı kitabında Binbir Gece'nin içinde yer alan en eski masalların tarihini 9. yüzyıl olarak verirken bu masalların, Hezâr Efsâne / Bin Masal adlı Hint kaynaklı İran masallarıyla bağlantılı olduğunu da vurgular. Bu şekilde düşünmesinin nedenlerinden biri, masal kahramanlarının isimleri ve yer adlarıdır.

Binbir Gece Masalları içinde yer alan yüzlerce hikâye, "çerçeve hikâye - masal içinde masal" tekniğinde yazılmıştır. Bu hikâyelerden bazıları Hindistan'dan İran'a gelmiş olabilir. Bir olayı geciktirmek ya da zaman kazanmak amacıyla hikâye anlatma tarzı daha çok Hindistan'da görülür. Ayrıca, Binbir Gece Masalları'nın "Çerçeve Hikâye"sinin esas teması olan kadınların sadakatsizliği fikri, iki kral kardeşin seyahate çıkması motifi, Hindistan'ın orijinal masal külliyatlarında bulunmaktadır.

Binbir Gece Masalları... Bu en eski ama hiç eskimemiş halk anlatıları, tüm sanat yapıtlarına ışık tutarak, usta ellerde dün olduğu gibi bugünde yorumlanmaktadır. Edebiyattan müziğe, heykelden resime, sinemadan opera ve bale sanatlarına... Gelecekte de yolculuğuna devam edecektir.

Derleyen: **Selvin Sandalcı Balkız**

KAYNAKÇA

· AKKOYUNLU, Ziyat; Binbir Gece Masallarının Türk Masallarına Tesiri; Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (PAÜ) Denizli; Yıl:1996; Sayı:1; sayfa 1-11

· KARATAŞ, Yusuf; Metin İncelemesinde Söylembilim Yöntemi "Binbir Gece Masalları Üzerinde Bir Uygulama"; Gazi Üniversitesi Ankara 2008; Doktora Tezi

www.belgeler.com/.../metin-incelemesinde-soylembilim-yontemi

· ONARAN, Alim Şerif; Binbir Gece Masalları; 8 Cilt; (MARDRUS, Joseph-Charles; Mille nuits et une nuit - adlı Fransızca kitabın çevirisi) Yapı Kredi Yayınları 2001

· TÜLÜCÜ, Süleyman; Binbir Gece Masalları Üzerine (Seçilmiş Bir Bibliyografa İle) Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı: 22, Erzurum, 2004

e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/ilahiyat/article/view/2996/2891

· YÜKSEL, Azmi – ER, Rahmi; Klasik Arap Literatürü; (GOLDZİHER, Ignace; A Short History of Classical Arabic – adlı kitabın çevirisi) Ankara; İmaj Yayınları 1993


2010-2011 Samsun Devlet Opera ve Balesi
"Ali Baba & 40"
Rejisör: Mehmet Yılmaz



MASAL

Pertev Naili Boratav

Masalın kişileri belli bir tarihte, belli bir yerde yaşamış olan bir topluluğun belli fertleri değil de, bir padişah, bir tüccar, bir kocakarı... gibi yersiz, adsız kişilerdir. Bazı bazı kişinin bir adı varsa, bu sadece anlatmayı kolaylaştırsın diye verilmiş, ya da sahibinin bir özelliğini, bir halini belirtmek üzere takılmıştır. Keloğlan, köse, altın toplu sultan... gibi. İnsanların yerini kimi masallarda arslan, tilki, horoz gibi hayvanlar alır, ya da maceralarına devler, periler, ejderhalar gibi, dünyamız üstünde gerçekten yaşamamış ve yaşamayacak olan tabiat-dışı varlıklar katışır. Bu insanlar, hayvanlar, varlıklar nerede, ne zaman yaşamışlardır? Masal bu sorulara: «Evvel zaman içinde... bir memlekette...» diye karşılık verir. Bazı bazı maceranın geçtiği yer söylenmişse bu, olup bitenlerle gerçek bir bağı düşünülemeyecek bir ülkedir.

Masalın kendine göre bir mantığı, peşin olarak kabul edilmiş «imkanları» vardır. Hayvanlar konuşur, bazıları kılık değiştirip insan oluverirler, kimi insanlar hayvan kılığına girerler, varlıklar ve olaylar alıştığımız ölçülerin dışına çıkabilirler: Aklın alamayacağı kadar büyürler veya küçülürler... Hasılı masal, ilk göze çarpan bütün bu özellikleri ile roman, hikaye gibi yeni çağ anlatma çeşitlerinden ayrılır.

Böyle olunca, belli bir masalın değil, belki genel olarak masalların konusundan söz edilebilir: kötülüğü-iyiliği, eğriliği-doğruluğu, azgınlığı alçak gönüllüğü... Cisimlendirilmiş kişilerin savaşları veya başkaca alışverişleri, insanoğlunun, erişilmesi güç amaçlara oluşma isteğinden doğan düşleri, kendi becerikliliği, yılmazlığı ile, ya da olağanüstü güçlerin yardımı ile, birbiri ardından birbirinden çetin engelleri aşma çabaları... Bütün bunlar, tarih ve coğrafya ile çerçevelenmiş insan toplulukları içinde belli bir zamanı ve yeri bulunmayan, herhangi bir toplumca kolaylıkla benimsenebilen, kalıplaşmış düşünce, duygu ve olaylar dizisidir.

«Masalcı» dediğimiz sanatçıyı ister belli bir masalı ilk yaratmış, ister onu kuşaktan kuşağa aktaran kişilerden her biri olarak düşünelim onun belli bir yeri, bir yurdu, bir adı vardır. İşte, masalcının varlığı masalın kişilerini, şematik birer düşünce, duygu kalıbı olmaktan çıkarır, böylece masal, çağımız hikaye ve romanında olduğu gibi belli bir zamanın ve yerin insanlarını olmasa bile, az çok bir kültür birliği meydana getirmiş bir ülke üzerinde, uzun çağların yaşayış sınamalarının bir toplamı olan bir «dünya görüşü»ile yüklü insan tiplerini çizer. Masalcı sade kişilere can vermekle, onları, birbiri ardına bağlanan olaylar içinde kımıldatıp «konuşturmakla» yetinmemiş, kendi toplumunun dilini konuşturmuş, bu toplumun sevinçlerini, dertlerini şakalarını (açık veya kapalı, türlü yollarla) dile getirmiştir.

Bir masal, dili ile Türk, Fransız, Arap... masalıdır. Çocuğa ana dilinin, birişçi elindeki alet gibi, nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin hünerlerini: Kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren, kişiye kendi dilini konuşmayanlardan uzaklaştırıcı, onu konuşanlara yakınlaştırıcı duyguyu ilk aşılayan masaldır.

Çocuk veya büyük kişi, bu dili ustaca kullanmasını bilenlerin masallarını daha büyük bir tatla dinler. Olayların birbirine bağlanışından gelen çeşni, masalcıdan masalcıya başka başkadır. Her masalcının kendine göre bir üslubu vardır. Bunun gibi, her milletin masalı da, yüzyıllar boyunca sayısız masalcıların bir türlü yarışı sonucu, bir üslup kazanmıştır. Demek ki üsluplarıyla da bir Alman, bir Çin masalından bir Türk masalını ayırt etmek mümkün olacaktır.

Türk masalcının anlatmasındaki insanlar: Çocuklar, kadınlar, erkekler; yoksul veya varlıklı, her tabakadan, her işten, devlet makamlarının her basamağından kişiler (padişah, vezir, şehzade, bey, ağa...) bizim insanlarımızdır. Onlarda kendimizden ve çevremizdekilerden birer parça buluruz. Kişi nasıl kendi dili ile başka milletlerin fertlerinden ayırt ediliyorsa, davranışlarındaki özelliklerle de içinde yaşadığı topluluğun damgasını taşır. Türk masalları, içindeki kişilerin, yabancılardan çok bizim aşina olduğumuz nişanlarıyla da başka milletlerin masallarından ayrılır.

Türk masallarındaki insan çehrelerini bazı çizgileriyle belirtmeyi denerken «bazı kişilerden» başlayacağız. Masallarımızda çokluk, kadının önde bir yer aldığı görülür. Ortaçağın toplum düzeninde kadının erkekle eşit hakları yoktur. O, erkeğin buyruğu altındadır. Şark-İslam dünyasında, iki cins arasındaki eşitsizlik daha da keskinleşmiştir. Genç kız baba için bir satılık mal, yabancı genç erkek için, bazı bazı uğrunda akıllar yitirilen, canlar feda edilen, ama elde edildikten sonra, bir zaman güzelliğiyle oyalanılan, sonra çocuk yetiştirmekle ve aile ekonomisinde payına düşen ağır yükü gık demeden ömür boyunca taşımakla vazifelenecek varlık. Oğlan analığı (daha sonra da kaynanalık) ona bazı imtiyazlar sağlayacaktır. Bahtı varsa ve soluğu yeterse... Yoksa köle şartlarına katlanmak tek nasibidir. Türlü tabular onun tabiattan aldığı hakları ve güçleri daha da sınırlandırmıştır. Böylece kadının erkeğe göre, iki kat çetin bir savaşı vardır: Bir, bütün kendi çevresindeki insanların -babasının, kocasının, kardeşlerinin- omuzlarına binen kadere karşı, bir de erkek cinsine karşı...

Kadının bu savaşı çeşitli manzaralar gösterir. Masallarda sağduyulu, iyi yürekli, uysal, çalışkan, doğru, güzel kadın örnek tip'tir. Başroller çokluk, bu kadınlara verilmiştir. Kadın hayatta olduğu gibi masalda da hemencecik iyi güne kavuşamaz. Onun en koygun silahı, çokluk, sonsuz sabırdır. Masallarda, sadece bu sabır tılsımının gücüyle, şikayetsiz dayanmış olmanın bir mükafatı olarak olağanüstü varlıkların işe karışmasıyla, uzun, zahmetli sınama bir gün sona erer, kötü günler iyiye döner.

Kimi de, kadın, kendine tuzak kuranlara onların silahlarıyla karşı koyar. Böyle hallerde o bazı bazı, olayların gidişini istediği yöne çevirmek için, kadınlık niteliklerinden sıyrılmak, erkek kılığına girmek zorundadır. Bunlar çokluk, gamsız, cin fikirli, delişmen kızların çizgileriyle canlandırılmıştır. Hepsinin ortak özelliği: kadınlığın kurtuluş savaşını -masallara uygun bir çerçeve içinde- temsil etmeleridir.

Kadın Türk masallarında sadece olumlu, örnek tipler, sevimli çehreler halinde çizilmiş olsaydı elbette eksik kalırdı. Üvey ana, cadı karı, bazı bazı zalim ve kötü niyetli kaynana, kıskanç bacılar karşı safta yer alarak, iyilerin savaşlarındaki çetinliği daha iyi belirttikleri gibi, masalın kadın dünyasını da tam gerçekliği içinde canlandırırlar.

Masal genç kıza bir türlü saadet ideali de çizmiştir. İyi huylarının veya akıl üstünlüğünün mükafatını o, düşlerinin dünyasındaki varlıklı bir hayata kavuşmakta bulacaktır. Bunun da bir yolu vardır: Padişahla, şehzadeyle, beyoğlu ile, zengin tüccarla evlenmek...bu olgu kadın için evlenme yolu ile sınıf değiştirmenin, Osmanlı-Türk cemiyetinde, ortaçağ Avrupa toplumlarındakinden daha kolay, daha sık rastlanır olmasıyla ilgili bulunsa gerektir. Yalnız kadın için değil, erkek için de bu gerçeği göz önünde tutmak yerinde olur. Yüksek devlet makamları bizim eski toplum düzenimizde bir tarihten sonra, kan ve soy aristokrasisinin imtiyazı olmaktan çıkmıştır. Irk, din, sınıf, mezhep ayrılıklarına aldırış edilmeksizin devşirilmiş halk çocuklarının devlet yapısında en yüksek basamaklara kadar eriştiklerini biliyoruz.

Türk masallarının ulusal özelliklerini ana çizgileriyle belirtmek için, onların erkek çehreleri üzerinde de durmalıyız. Bunlar, masalın orta halli ve fakir halk tabakaları içinde doğmuş ve gelişmiş bir sanat türü olduğunu göstermek bakımından belki kadın tiplerinden de manalıdır.

Türk masalının başlıca erkek kişilerinden biri Keloğlan'dır. İtilip kakılan yoksul delikanlı. Keloğlan şüphesiz, hem fakirin, acizin hasretli düşlerini, hem de önündeki çetin yolun mihnetlerini hesaba katarak, gözünü budaktan sakınmadan maceradan maceraya atılan insanın savaşını ifade eder. Keloğlanın bu savaşı pek gürültüsüz geçmez: O, haksızlığa uğradığı zaman, kötünün ettiklerini fitil fitil burnundan getirmesini bilir. Keloğlan, başka bir sözlü anlatma çeşidinin (epik-romanesk yapılı halk hikayesinin) ünlü kahramanı Köroğlu'nun -veya onun benzeri ideal yiğitlerin- kılıç, kalkan ve gürzü yerine keskin dilini, sağ duyusunu ve kel kafası içindeki üstün aklını kullanmasını, becerikli elleriyle tuttuğunu koparmasını bilir. Diyar diyar dolaşmaktan bezmeyen bu delikanlı, bir parça da gurbete çıkmış köylümüzün alın yazısını taşır.

Eşkiyalar destanlara, türkülere, günahlarından arınarak giriyorlar. Masallarımızda da «haramiler» çokluk sevimli yüzleriyle görünürler. Masalda hırsızlığın, i haydutluğun suç olduğu belirtilir, ama harami, eşkıya iğrenç veya korkunç I değildir. Kimi idealleştirilmiş bir hak savaşçısı, kimi usta bir oyuncu, kimi de tuhaf güldürücü bir adamcağızdır.

Masal her çeşit insanın «örnek edilmeye değeni» ile «kaçınılması, şerrinden korunulması gerekeni»ni dinleyicinin karşısına çıkaracaktır. Boy ölçüşen I iki zıt güçten olumlunun sonunda üstünlüğü alması masalın kanunundandır. Çünkü masal iyimserdir. Kusurları büyütmemek, cezalar üzerinde fazla durmamak, ürpertici ayrıntılardan kaçınmak, kötüleri korkunç olmaktan çok I gülünç göstermek gibi yollarla bizim masallarımızda bu iyimserlik ve hoşgörülük daha çok belirtilmiştir. Masal sanki,Paranın tuncu, İnsanın piçi...
Diye insanlığın acı gerçeğine bir dokunduktan sonra
Hepsi mi ama?
İyisi de var...

Sözleriyle, insanoğlunun kendi cinsine güvenini yitirtmemeye çalışır.

Not: Bu yazı, yazarın "Zaman Zaman İçinde", Remzi kitabevi, İstanbul 1958, adlı kitabından alınmıştır.

İki Büyülü Anlatı: MASAL ve TİYATRO...
İkinin Hiç Olmadığı Bir Ülkede Buluşurlar

Çiğdem Kılıç

Bir dağ olmalı, kimselerin çıkmaya cesaret edemediği, bir kuş tepesinde dolaşan. Herkesin cinli bir lambası, kabul olmuş dilekleri, evin dönüş yolunu bulabilmek için ekmek kırıntıları, en ümitsiz zamanlarda yeni mucizelerle karşısına çıkıveren bir perisi, bir de en kolay yoldan arabaya dönüşüveren bir bal kabağı, arpa boyu uzunluğunda, gittikçe bitmeyen yolları, depresyondayken tüm sıkıntıların, acıların biteceği ana değin uyuyabileceği laneti yapacak bir cadısı, tabii bir de yakışıklı prensi, yarı yolda çıkmayacak bir ayakkabısı, her zaman bakımlı ve güzel görünen prensesi...

İnsanın düşleri olmalı. Düşsel anlatıları, pırıltılı hayalleri. Ve insanın yaşama tutunacağı masalları olmalı. Kolay kanabileceği...

İlk aldatılışıdır insanın masal.. Sıkıcıdır dünya, dardır insanın uçsuz bucaksız düş gücüne. Renkleri gören göze, az gelir sihre bulanmamış ağaçların yeşili, gökkuşağının bitişi.. Ve insan açar düşlerini, düşüncelerini geniş ve sınırsız bir dünyaya.. Kandırır kendini, isteyerek, bilerek, inanmıyormuş gibi görünüp "ya olursa?" diyerek. Masal anlatır etrafındakilere, masal dinler düşsel bir alemde. Biri vardır, ama ikisi hiç yoktur masalın. Tek sayıların varlığı çift sayılardan üstün müdür bilinmez, masallar hep ikinin yok olduğu, zamanın birinde başlarlar.

Hiçbir anlatıda, masal kadar özgür, sınırsız değildir sözcükler. Yazanın, elbette ki masalın başlangıcı olan sözsel anlatının ustası anlatıcının, hayal gücüyle beslenir, çoğalır, artar, katlar kendini, bir sonraki yüzyıla, bin yıla dek sürüp gider. Ve hiçbir zaman vazgeçilmez masaldan, masalın yarattığı etkiden. Bu usta bir büyücünün sihri midir kim bilir, sever insanlar masal dinlemeyi ve de anlatmayı.

Dünyaca ünlü "Binbir Gece Masalları", yüzyıllar boyunca dilden dile, düşünceden düşe dolaşarak günümüze ulaşmış masallardandır. Bu masalların iki önemli kahramanı, baş vezirin kızı Şehrazât ve ülkeyi yöneten sultan Şehriyâr'dır. Şehriyâr zalim bir hükümdardır. Her gün bir genç kızla evlenip ertesi sabah onu öldürmektedir. Akıllı ve zeki bir kız olan Şehrazât, buna bir çare düşünür. Şehriyâr ile evlenmeyi kabul eder, ama ona her gece bir masal anlatmaya başlar.Fakat masalı hep en ilginç noktasında keserek sultanı merak içinde bırakır. Sultan da masalın devamını dinleyebilmek için her gecenin sonunda Şehrâzât'ın birgün daha yaşamasına izin verir. Şehrâzât'ın masalları binbir gece sürer. Sonunda Şehriyâr, Şehrâzât'ı öldürmekten vazgeçer ve ikisi mutlu bir yaşam sürerler.

"Binbir Gece Masalları"nın böyle ortaya çıktığı rivayet edilir. Diğer taraftan, bu masalların içinde "Ali Baba ve Kırk Haramiler", yapısıyla, olayların gelişim çizgisiyle, aklın kullanım şekliyle bir başka yerdedir.

"Ali Baba ve Kırk Haramiler" masalında, sayının çift oluşundan mıdır, haramilerin sonunda yok oluşları bilinmez, masalın büyülü taraflarının olmasının yanında, gerçeğe yakın olan yönlerinin çok daha fazla olduğu görülür. Kırk haramiler,


Dekor : Nihat Kahraman



zamanı belli olmayan zamanlarında halktan zorbalıkla, şiddetle mallarını alırlar. Önlerine çıkanın da, çıkmayanın da neyi var neyi yok hortumlarlar. Ve bir de "Babamız" vardır. Ama bu Baba, hani şu çok bilinen babalardan değildir. O Ali Baba'dır. Doğrudur, dürüsttür, aza kanaat eder, çok çalışkandır, iyi niyetlidir. Bir masalın adında buluşur iki zıt anlam; baba ve harami. Çatışmanın gelişi masalın başlığından bellidir. Doğrulukla, iyi niyet, açgözlülük, yalan, dolan, hırsızlık çatışır tüm masal boyunca.

Bilinen dünya masallarını (hem batılı anlayıştan doğan hem de doğunun gizemiyle oluşan) şöyle bir aklımızdan geçirdiğimizde, "Ali Baba ve Kırk Haramilerdin sihirli kapılarının dışında gerçeğe çok yakın bir yerde durduğunu görürüz. Dünyaca bilinen masallardan, Grimm Masallarında ne "Kırmızı Başlıklı Kız" ne "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" ne de "Uyuyan Güzel"; Andersen Masalları'ndaki kendini bulmaya çalışan ördek yavrusunun kimlik bunalımları, bir kibrit alevinde yaratılan büyülü dünya, aşık bir kurşun askerin yürek yakan sevgisi; La Fontaine Masallarında şarkı söyleyen ağustosböceği, kurnaz tilki, gerçeklikten çok düşe yakın bir yerlerde durdukları için, "Ali Baba ve Kırk Haramiler" kadar gerçekle birbirlerine bu denli bağlı değillerdir. Aklın, zekanın işlemesiyle birçok olumsuz durumdan kurtulan bu masalın kahramanları, doğruluğun ve dürüstlüğün önemini sihrin yardımını almadan güzel güzel anlatırlar.

Masalın kendine özgü o, olağandışı tüm olay ve durumları sanki sıradanmış ve olması gereken buymuş gibi algılatan havası, "Ali Baba ve Kırk Haramiler" masalında farklı bir görünümle çıkar karşımıza. Bu masalda, abartı unsurunun gerçekle ilişkisini diğer masal örneklerine oranla daha çok koruduğu gözlenir. Sihrin yardımından çok aklın çevikliği galip gelir kötülerin ettiklerine. İnsanın hırsları, gözünü kamaştıran o parlak taşlarla bilenerek döner dolaşır kendini yok eder. İşte bu içeriğinden dolayı "Ali Baba ve Kırk Haramiler", bir masal özelliğinden daha çok, her devre ait bu olumsuzluğu anlatan farklı bir türe dönüşür.

İster ölümden kurtulmak için zekice bir buluş olsun, ister anlatma ve dinleme zevkinin yarattığı etkiyle olsun, masallar ülkeden ülkeye değişerek, gelişerek, başka başka renklere bürünerek sürmüş, günümüze kadar gelmiştir. Her dilde farklı anlam kalıplarına dökülen masalın dil özellikleri, çocukların anadillerini öğrenmelerinde oldukça etkili olurken büyüklerin de anlatımlarını çeşitlendirir, geliştirir, sözcük dağarcığını şekillendirir.

"Ali Baba ve Kırk Haramiler"den bize kalan en unutulmaz söz ise, hiç şüphesiz ki, "Açıl susam açıl"dır. Günümüzün şifre anlayışı yerine geçen bu söz, o günlerden bugünlerin halinin habercisidir adeta. Zengin düş gücüne sahip özellikleriyle masallar, insanlığın gelişim çizgisinde de etkili olmuşlardır. Hayal gücünün zenginliği insanın teknolojik donanımları bulmasına yardım etmiştir. İhtiyaçlar insanı tetiklemiş, hayal gücü geliştirmiştir. Bugün şifresiz hiçbir iş yapılamazken, ne güzel bir buluştur, "Açıl susam açıl". Masallarda geçen ve birçoğu olanaksız gibi görünen ve sadece hayal diye tanımlanan birçok özelliğin gerçekleştiğini görmemiz hiç zor değildir. Bir uçan halıda yolculuk etmesek de, uçakların sağladığı rahatlık, dünyanın bir başka yerinde yaşanan olayları sihirli bir küre adı altında değil de, televizyon aracılığıyla görebilmemiz, bir mağara

görünümünde ve içi altınlarla dolu olmasa da, artık hayatımızın olmazsa olmazı haline dönüşen bankamatiklerimiz, her türlü zehirli elmaya karşı bizi koruyan ilaçlarımız ve buna benzer birçok teknolojik donanımımız masalların çağdaş yansımaları şeklinde dururlar karşımızda.

Açıl perde açıl!
Ve insanoğlu sadece dinlemeyi değil, sever anlatılanı seyretmeyi ve seyredenlere oynamayı. Bu yüzden iki büyülü güç sahnede buluşurlar. Masallar kitaplardan, gece yarıları konuşan dudaklardan, dinleyen kulaklardan çıkıp oyuncuya, ışığa, dekora, müziğe bürünüp canlanırlar dinlemekten ve seyretmekten zevk alanların karşısında. Masal anlatmayı seven büyükler, masal dinlemekten de büyük zevk alırlar.

Tiyatronun yoğun anlatım olanakları, teknik donanımları, büyülü bir atmosfer yaratıp seyirciyi okumanın hazzından, yaşamanın hazzına alıp götürür. Müziğin renge, rengin sese, hayalin gerçeğe dönüştüğü sahnede, Ali Baba çıkıp gelir masalından. Yoksulluğundan, hiç düzelmeyen halinden şikayetçi olmayan Ali Baba, karısının dırdırından, kötü kalpli akrabalarından bıkar usanır, ama yine de doğruluğundan ve bildiğinden şaşmaz.

Tiyatro, bugüne değin, yazın sanatının hemen hemen birçok önemli yapıtını sahneye taşımıştır. Sahneye uyarlanan romanlar, öyküler şiirsel anlatılar ve masallar ete kemiğe bürünüp, sese ton verip, seyircinin karşısına çıkarlar. Bu türlerden masal ise, daha çok çocuklara yönelik bir anlatımla seyirciyle buluşmuştur. Masalın sadece çocuklara yönelik olduğunu düşünen büyükler (ki, Binbir Gece Masalının başlangıcına bakılırsa bunun tersi olduğu görülür) sahnede canlanan bir masalın etkisini bu oyunda müzikle, orkestrayla bütünlenen seslerde duyacaklar, görebilecekler. Çünkü artık bir masal değildir dinledikleri, görsel ve duyusal bir şölendir seyrettikleri.

Görsel sanatların her zaman ilgi odağı olmuştur masallar. Gerçek dünyanın sanal dünyaya ustaca yansıtılması sinemada farklı bir boyut kazanır. Sinemanın teknik olanakları içinde masalın sihirli dili, farklı dönemlerde daha gelişmiş ve daha büyülenmiş olarak çıkar karşımıza, özellikle müzikal olarak sinemaya uyarlanan masallar, çocuklarla birlikte büyüklerin de beğenisini kazanan filmlere dönüşmüşlerdir. Bunun yanında masalın gücünden etkilenen, bu yolla çekilen filmlerin varlığı hiç de az değildir. Özellikle Tim Burton'un "Big Fish" adlı filmi bu özelliklere iyi bir örnektir. Ayrıca Emir Kusturica'nın hemen hemen bütün filmlerinde masalsı bir anlatım dikkat çeker, özellikle "Black Cat White Cat" adlı filminde "Kül Kedisi" masalının çağdaş versiyonu rahatça görülebilir. Son yıllarda bu tarz masalların animasyonlarla perdeye yansıyan halleri, hemen hemen her yaş grubundan izleyici bulmaktadır. J.R.R. Tolkien'in "Yüzüklerin Efendisi" masalsı anlatımıyla önce okuyucuyla, sonra da sinema seyircisiyle buluşmuştur. Etki gücü ve seyirci kitlesi tartışılmaz derecede önemlidir. Yine masalın hemen hemen her anlatım şeklinin rahatlıkla gözlemleneceği J.K. Rowling'in "Harry Potter" dizisi en iyi bilinen örneklerdendir.

Sinemanın, masalın büyüsünü teknolojiden yararlanarak yarattığı bu çekici dünyada, tiyatronun insanla birebir, göz göze gelerek var olması bambaşka bir güzellik katmıştır masalların büyülü dünyasına.

Çağdaş tiyatronun doğuşunda bile var olan mitlere, yaşamın özüne dönme isteği, Doğu'nun ve Batı'nın mitlerini araştırmaya, anlamaya ve sahneye taşımaya itmiştir insanları. Efsanelerin doğuşu da masallar gibidir. İnsanların olağanüstü güçlere inancı, çaresizliklerindeki umut arayışı, onların bu tür anlatılar oluşturmalarını sağlamıştır, özellikle doğu tiyatro anlayışına yönelen Batılı tiyatro adamları, bambaşka bir anlayışla oluşturmuşlardır sahneleme tarzlarını. Doğu, sihirli, parıltılı, gizemli, öze yakın ama süslerle bezeli halleriyle her zaman ilgi görmüştür. Yine Doğu'nun giz dolu, farklı masallarının tadı dikkatlerini çekmiştir arayışta olan, kendini geliştiren, devinen sanatçılar için. Bunların sahnedeki görünümleri, hem dil hem gösterim açısından seyircinin her zaman ilgi odağı olmuştur. Ve bu yapıtları sahneye taşıyanlarda "büyücüler" dir.

Sahne büyücülerin ellerinde şekillenir, canlanır ve bu gizeme, sihre kanmaya her an hazır bulunan seyirciyle bütünleşir. Çoğu yerde, özellikle çağdaş yönetmenler için kullanılan "büyücü" kelimesi de bunun bir göstergesidir. Çünkü yönetmenlerin sahnede bilindik kalıpların dışında bedenleri, nesneleri kullanışlarındaki farklılık ve görsellik üzerinde oynanan bu müthiş değişim "büyücü" kelimesiyle ifade edilmektedir. Sahneler değişmekte, dekor bir anda insanı bambaşka bir boyuta taşımakta, maskeler İçendi kimliklerinin dışında bir çok anlama girebilmektedir.

Tiyatronun kalıpları zorlanmaya başlanmaktadır. Artık sizin için bilinenin dışında bir tiyatro anlayışı oluşmaya başlar. Anlatılanları görmek, birebir o duyguları yaşamak isteği artar. Beklentileriniz değişir, gözleriniz bu tür çalışmaları arar. Bu kez tiyatronun perdelerinin sahnenin dışına açıldığını görürsünüz. Hatta artık perdelerin bile olmadığını...

Dünyaca ünlü Danimarkalı yazar, Hans Christian Andersen'in, gezi yazılan, şiirleri, oyunları olmasına rağmen masallarıyla tanınıyor olması, hem masal ustalığından hem de masalın gizli gücünden mi geliyor bilinmez, masalın birçok yazara kaynaklık ettiği, onları etkilediği kesindir.

Bizim yazınımızda özellikle Murathan Mungan'ın eserlerinde göze çarpan masalsı biçem ve masaldan yola çıkılarak oluşturulan öyküler, oyunlar masalın her çağda ve her ülkede şekillenişinin izlerini göstermektedir. Turgay Nar'ın "Çöplük" adlı oyunu, masalsı anlatımını, dinsel ve mitolojik temellere dayandırarak çıkmaktadır seyircinin karşısına. Mehmet Baydur'un "Cumhuriyet Kızı" adlı oyununu* olarak betimliyor. Yedi orta yaşlı profesörün yedi cüceyi simgelediğinin, Pamuk Prenses'in ise, çalıştığı pavyonda çıkan kavgadan canını kurtarmak için, rastlantıyla profesörlerin Dirlikte çalışmakta oldukları apartman dairesinin kapısını çalan, gösterişli kimliğiyle peri, gerçek kimliğiyle Pakize adını taşıyan Cumhuriyet Kızı olduğunun altını çiziyor.

Elbette bu örnekleri çoğaltmak olanaklıdır. Sınırlı insan bedeni ve özellikleri her zaman bu sınırları zorlayan anlatılara yönelmiştir. Masal sözcüğü, zamanla "masalsı" tanımlamasına yüklenmiştir. Yazıyı, görsel sanatları her yönüyle etkilemiştir masal. Etkilemeye devam etmektedir. Bunların yanında "Ali Baba Ve Kırk Haramiler" operası, büyüleri bozan ve büyüklerin dillerine yakın olan başka bir anlatımla çıkmaktadır karşımıza, öncelikle kullanılan dilin, anlatımın, esprilerin günümüze yaptığı göndermeler aryalar içinden sıyrılıp gelir bize. Dil,

masalın biçemine uygun düşerken cağın getirişi olan anlatım özelliklerini ve yan anlamların bolluğunu barındırır içinde.

Bu masal uyutmaz insanı? Tam tersine uyandırır. Tiyatronun insanı uyandıran özelliği yok mudur? Karşı çıkan, eleştiren, cesur, yeniden yapılandıran, sarsan tiyatro öyle bir donanımla ve etkileşimle çıkar ki karşımıza, gerçekle büyü iç içe girer, ayrı kelimelerden aynı anlamlara dönüşür. İşte bu özellikler bu masalla, seyirciye bir uyku öncesi ninni etkisinden çok, uyandırma işlevi olarak hizmet etmektedir.

* Ayşegül Yüksel,
"Çağdaş bir Pamuk Prenses vc Yedi Cüccicr Masalı" Ayşegül Yüksel, "Sahneden izdüşümler", Mitos Boyut Yayınları, istanbul, 2000, s. s. 132.


ALİ BABA
ABDULLAH

Kostüm: Nursun Ünlü















Fotoğraflar: Deniz Çiloğlu


2011-2012 Ankara Devlet Opera ve Balesi
"Ali Baba & 40"
PROVALARDAN









Selman Ada
Orkestra Şefi



Sunay Muratov
Orkestra Şefi
Koro Şefi



Murat Göksu
Sahneye Koyan



Nihat Kahraman
Dekor



Nursun Ünlü
Kostüm



Alessandro Cedrone
Koro Şefi



Deniz Çığ
Koreograf



Fuat Gök
Işık



Ünüşan Kuloğlu
Ali Baba



Hüseyin Likos
Ali Baba



Bülent Ateşoğlu
Harami Başı



Tuncay Kurtoğlu
Harami Başı



Gürhan Gürgen
Kasım



Cem Beran Sertkaya
Kasım



İnanç Makinel
Abdullah



Tuncer Tercan
Abdullah



Selva Erdener
Nurcihan



Görkem Ezgi Yıldırım
Nurcihan



Şebnem Oksal
Ayşe



Tuğba Mankal
Ayşe



Okan Başel
Bacaksız



Emrah Sözer
Bacaksız



Oylun Erdayı
Zeynep



Ferda Yetişer
Zeynep



Berkant Coşkun
Vekil



Sabri Doğan Çapanoğlu
Vekil



Özgür Savaş Gençtürk
Kör Salih



Fatih Özkaya
Kör Salih



Cem Buğdaycı
Hazım - Temel



Emre Pekşen
Hazım



Fatih Kayhan
Temel



Göktürk Arıkan
Shakespeare



Reha Korman
Shakespeare



Zeynep Pınar Çakıt
Baş kadın



Umut Kosman
Terzi



Fügen Yiğitgil
Korepetitör



Duygu İnandık Örnek
Korepetitör



Çiçek Cihan Tek
Korepetitör



Aylin Özuğur
Korepetitör



Esra Poyrazoğlu
Korepetitör



Fikri Özdemir
Korepetitör



Ongun Kula
Koro Piyanisti



Yaman Dikener
Koro Piyanisti



Erkin Onuk
Reji Asistanı



Zeynep Tamer
Reji Asistanı



Özge Ay
Reji Asistanı



Şükrü Yapıcı
Reji Asistanı



Serdar Sarıoğlu
Kondüvit



Ülkü Ünal
Suflöz

Orkestra



1.KEMAN
Erkin Onay (Başkemancı)
Deniz Aydın (Başkemancı Yrd.)
Aslı Özsoy Körner
İlknur Ö.Andersen
Ceyhan Gedik
Esin Bakırcıoğlu
Remzi Giray
Demet Altun
Tarlan Gazanferoğlu
Hasan Arslan
Ayça Mutluer
Özgür İnci

2.KEMAN
Emel Özer (Grup Ş.Yrd.)
Ümmiye Özdem
Nur Aydar
Ceren Türkmenoğlu
Turhan Çimen
Dilek Ergin
Filiz Çağlar
Selen Tereci
Ezgi Ergin
İdil Öğüt

VİYOLA
Yasemin Gören
Ercan Gören
Hilal Ovacık
Buket Mayda
Sevgi Kulez
Dilruba Kalmuk
Pelin Alaybeyi
Yeliz Özkaya

VİYOLONSEL
Cüneyt Balkız (Grup Ş.Yrd.)
Nazlı Tazebay
Ayşegül Ivanov
Bekir Dinçer
Banu A.Yeşilyurt
Sevinç Aliyev

KONTRABAS
Yalçın Özen
Şakir Özdemir
Kiril Ivanov
Ertuğ Torun

ARP
Özlem Başabak
Çağatay Elitok

PİYANO
Ongun Kula
Yaman Dikener

FLÜT
Yaprak Oktay
Tomris Tanca Bilgin

PİCCOLO
Gökhan Ünsal

OBUA
Nuri Köker
Ulaş Yurtoğlu
Gülay Ülgentürk

KORANGLE
Ayberk Güçlü

KLARİNET
Ferhat Göksel
Bora Akyol
Ferda Özkazanç

BASSKLARİNET
Bertan Öngören

FAGOT
Sefa Erşahin
Orhan Gürer
Gürbüz Sertdemir

KONTRAFAGOT
Levent Aksoy

KORNO
Murat Araman
Sertan Sancar
Ezgi Gizem Kıdır
Barsgan Bayram
Mehmet Arslan

TROMPET
Mutlu Özel
Balkar Tamuçay
Ilgın Çömeközekin
Ege Balkız

TROMBON
Meriç Ötenel
Gürel Ünver
Gözde Durham
Kaan Bilge

TUBA
Metin Şensoy

TİMPANİ
Tansu Karpınar
Yalçın Baygın

BATERİ
Kerem Ergüler
Soner Özer
Tokay Raman
İbrahim Öz
Irmak Tokgöz
Aykut Köselerli



Koro

1. SOPRANOLAR

Aslı Akar Sesal
Ayşe Meral
Ayşe Hoinic
A.İdil Millioğullar
Filiz Şamiloğlu
Gülbahar Güngör
Güner Birkan
Meltem Çelmen
Muhretem Yürümez
Serpil Çiloğlu
Şule Başkaynak
Türkan Atasoy
Gönül Özel

2. SOPRANOLAR

Alev Ateş
Alev Özaydın
Banu Okandan
Burcu Soysev
Esin Baysuğ Katoğlu
Meltem Çakın
Meral Bayol
Mine Kurtoğlu
Nuray İlhan
Sema Erdoğan
Semra Öğüt
Uslu Bilginer
Ülkü Akkor

1.ALTOLAR

Betül Tan
Aslıhan Yıldırım
Ceren Üstün
Fehime Gürdere
Gülçin Yazgan
Işın Bozdoğan
Oya Saracel
Z.Pınar Çakıt

2. ALTOLAR

Ezgi Karakaya
Galina Muratov
Hülya Öksüz
Meltem Ünal Konyarov
Nazik Alanbay
Solmaz Haberal
Zeynep Halvaşl

1. TENORLAR

Alpertunga Bayram
Fatih Kayhan
Levent Sözeri
Oğuz Sırmalı
Rüzgar Memişoğlu
Ufuk Dağlı
Y.Emre Özorhan
Yaşar Barış Çark

2. TENORLAR

Ali Yılmaz
Bora Gürleyen
Cem Buğdaycı
Emrah Sözer
Emre Pekşen
İzzet Çivril
Uğur Güçlüten

BARİTONLAR

Emre Uluocak
Erdem Gedik
Umut Kosman
Volkan Şen
Zühtü Gürsal

BASLAR

Ali Uyar
Berkant Coşkun
Bülent Mallı
Cem Özbeyoğlu
Fatih Özkaya
Mehmet Gündöner
Muzaffer Emek
Ö.Savaş Gençtürk
S.Doğan Çapanoğlu

Bale



Koreograf:	Deniz Çığ
Repetitör:	Nil Esgin
Pamuk Prenses:	Çağıl Han Öztornacı
	Yusuf Ozan Demirbaş
David:	Oğulhan Öztürk
Disc Atan Atlet:	Hakan Özenalp
	Tugay Ak
	Oğulhan Öztürk
	Yusuf Ozan Demirbaş
	Burhan Yücel
	Eftal Dirlik
Rakkaseler:	Serap Armağan
	Seda Özyalçın
	Betül Karpolat
	Beste Üstün
	Esra Önder
	Sera Nisa Yazgülü Ter
	Kardelen Zeydanlı



Sanat Teknik

BAŞDEKORATÖR
Savaş Camgöz

SANAT TEKNİK MÜDÜR V.
Nihat Kahraman

DEKORATÖRLER
Tuncay Kalyon
Nihat Kahraman
Yusuf Toker

KOSTÜM KREATÖRLERİ
Nursun Ünlü
Neslihan Gazal Erten

IŞIK DEKORATÖRLERİ
Tahsin Çetin
Fuat Gök

DEKORATÖR RESSAMLAR
Zeliha Aksoy Atıcılar
Sinan Ayber

TEKNİK MÜDÜR
Turgay Kankılıç

BAŞREALİZATÖR
M. Talat Ayhan

SANAT TEKNİK MÜDÜRLÜĞÜ İDARİ KOORDİNATÖRÜ
Cengiz Bağlan

SAHNE UZMANI
Kemal Şencan (Şef)
Mehmet Yolcu
Uğur Keleş

REALİZATÖRLER
Aykut Öz
Özgür Usta
Tülay Usta

IŞIK UZMANLARI
Emin Saraçoğlu (Başışık Uzmanı)
Mustafa Bozkırlı (Başışık Uzm.Yrd.)
Osman Özkırım
Metin Öz
Muazzez Arkın
Sebahattin Yılmaz
Can Tazebaş
Bülent Arslan
Ali Gökdemir
Erdem Kuzeytepe
H.Barış Karataş

AKSESUAR ATÖLYESİ
Zeynel Abidin Ünver (Şef Yrd.)
Alim Yüksekdağ
Vasfi Gökhan Yenigün
Cemil Çetinkaya
Onur Biçici
N.Cüneyt Şencan
Satılmış Çakıroğlu
M. Emre Şimşek
Emre Kurdal

SESLENDİRME ATÖLYESİ
N. Uzay Özhan (Şef)
Veysel Doğan (Şef Yrd.)
Celal Aygün
Gökhan Şener
Hakan Güldiken

SAHNE MAKİNİSTLERI ATÖLYESİ
Osman Türker (Şef)
Yusuf Altundağ (Şef Yrd.)
Yılmaz Doğan (Şef Yrd.)
Metin Akbulut (Şef Yrd.)
İlhami Süyüncü (Şef Yrd.)
Mustafa Yolcu
Hikmet Demir
Kemal Açıkbaş
Suat Araman
Nadir Çağlan
Metin Taşpınar
Nuri Canberk Aydın
İbrahim Sövütçü
İbrahim Bakacak
Fatih Şimşek
Yılmaz Sayın
Erdal Erdoğan
Salih Ünkazan
İsa Şereflioğlu
Hüsnü Kayım
Y. Ziya Işık

ERKEK GARDROP ATÖLYESİ
Mahir Erdaş (Şef)
Halil Kılıç
Günay Yıldız
Hakan Özkeleş

KADIN GARDROP ATÖLYESİ
Yıldız Yücel (Şef)
Hayriye Uyanık (Şef Yrd.)
Muhlise Tunç
Ulviye Erbaş

PERUKA ATÖLYESİ
Muslahattin Mızrak (Şef)
Murat Kuruüzüm (Şef Yrd.)
Refik Yerlitaş
Kenan Demirbilek
Özkan Akyüz
İsmail Karaveli
Ayşe Esin Tan (Makyajcı)

KADIN KOSTÜM ATÖLYESİ
Gülay Demirci (Şef)
Melek Ercan (Şef Yrd.)
Meral Doğu (Şef Yrd.)
Nazan Ön
Şerife Güllü
Emine Bardakçı
Mediha Altun
Bayser Saraçoğlu
Ayşegül Koçak
Seval Demir
Sibel Çetin

ERKEK KOSTÜM ATÖLYESİ
Hakan Ülger (Şef)
H. İbrahim Kocamanoğlu
Ahmet Özden
Alişan Çakmak
Murat Yılmazer
İsmail Vural
Umut Demirtaş
Sabri Kocamanoğlu

ŞAPKA ÇİÇEK ATÖLYESİ
Ayten Akalp (Şef)
Ayşe Şan
Zeynep Ünver

ELEKTRİK ATÖLYESİ
Kamil Gözel (Şef)
Durmuş Ercan
Yakup Şehirli

BUTAFOR ATÖLYESİ
Abdullah Kart (Şef)
Cemil Demircioğlu
İsmet Tosun

BEZLEME ATÖLYESİ
Aydın Örünç (Şef)
Halil Şahin (Şef Yrd.)
Engin Çayır

MEKANİK ATÖLYESİ
Bekir Kara (Şef)
Hanifi Türker

KURU TEMİZLEME ATÖLYESİ
Nizamettin Ataman (Şef)
Erdal Yaşar
Necmettin Fırat



BOYA ATÖLYESİ
Orhan Çınar (Şef)
Selami Şavluk (Şef Yrd.)
Kadir Karaahmetoğlu

GRAFİK ATÖLYESİ
Selahattin Soyer (Dekoratör)
Elmas Dorukkaya
(Desinatör)

DEMİR ATÖLYESİ
Cüneyt Tayyar Aksoy (Şef)
Hayrettin Piper (Şef Yrd.)
Hamza Demiryürek
Ali Karadağ
Tuncay Özdeş
Ufuk Akünal

MARANGOZ ATÖLYESİ
Hilmi Emir (Şef)
Mevlüt Şehirli (Şef Yrd.)
Hakan Bozkırlı (Şef Yrd.)
Asım Akbaş
Ramazan Yıldız
Ayhan Akdoğan
Zafer Günaydın
Hüseyin Höyük

PLASTİK ATÖLYESİ
Ö. Remzi Cırık (Şef)
Hüseyin Tanyeri
Can Mustafa Karadoğan
Ahmet Panayır

KUNDURA ATÖLYESİ
İsmail Sönmez (Şef)
H. Hüseyin Demirel
Satılmış Kökoğlu
Mehmet Erdemir
M.Mustafa Çetin
Hayrullah Tat
Bülent Demirel
Kenan Almaş
Zekeriya Acar

ALT KAT SAHNE MAKİNİSTİ
Ali Osman Ünal

LUTİYE
İsmail Uyanık

ÜFLEMELİ SAZLAR ATÖLYESİ
Mustafa Önder

AKORDÖR
Mustafa Göktürk

SAZ TAMİR ATÖLYESİ
Ayşegül Erşahin (Şef)

CİLT ATÖLYESİ
Şükrü Özzeybek (Şef)

FOTOĞRAF ATÖLYESİ
Ednan Yazıcıoğlu

VİDEO YAPIM
Ali Karaköse
Aynur Çorapçı

LUTİYE YARDIMCISI
Selahattin Akgül
Murat Hakan Şen
Hasan Özkan

DIŞ İLİŞKİLER SORUMLUSU
Nurtin Aydın

TURNE ORGANİZASYON
Kemal Şencan



Selman Ada

Ali Baba & 40

Opera / 2 Perde

LİBRETTO

Tarık Günersel



UVERTÜR

Orkestra ve koro
KULİS KOROSU (Erkekler ve Kadınlar)
Ha ha ha ha ha! Ha ha ha ha! Ha ha ha ha ha ha ha ha ha! ...
ORKESTRA...

BİRİNCİ PERDE

I.Tablo: MAGARA

Ali Baba - Haramiler
(Ali Baba ormanda ağaç kesmektedir. Haramiler dayak yemiş olarak sargılar içinde girer. Ali Baba Haramileri duyunca saklanır.)

No 1: HARAMİ KOROSU - BACAKSIZ
Kırk atlı alanlarda çocuklar gibi şendik
Kırk atlı alanlarda dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık
Dik dik dik dik! Dik dik -pek şendik!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık dik dik dik dik! Şendik!
Derken bir gün derken bir gün derken ah enselendik
Hah hah hah ha hih hih hih hi ne biçim enselendik
Hah hah hah ho hih hih hi hi halbuki ne kadar şendik!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık dik dik dik dik dik dik

BACAKSIZ (dertlidir)
Ooooooooooooooooooooooy!

HARAMİ KOROSU
Tos tos tos tos tosladık, mos mos mos mosmor olduk!
Gıt gıt gıt gıt gıt gıdakl Talih talih kör Salih!
Tos tos mos, talih tal, nostal mostal pek şendik
Hah hah hah ha hih hih hih hi! Ne biçim enselendik!
Mos mos mor mor tal tal tal tal
Dıgıdık dıgıdık dik dik dikti! Nostalji!

No 2: HARAMİBAŞI- BACAKSIZ-VEKİL-HARAMİ KOROSU

HARAMİ BAŞI
Açıl susam, açıl!



(Mağara açılır.)
Hadi taşıyın torbaları! Taşıyın!
Hadi bakalım, hadi!

BACAKSIZ (Sinirlenerek)
Neden kendi taşımıyo'?
Eski köye eski adet!
Ner'den çıktı formenlik?

VEKİL
Sen boş ver, Bacaksız!

HARAMİ BAŞI
Kapan susam, kapan!
(Mağara kapanır.)
Dinleyin beni şimdi!
Gidelim Talihliköy'e.
Piyango oraya çıkmış.
Şanslı köylülere!

HARAMİLER
Yaaa?

HARAMİ BAŞI (Müstehzi)
Hepsine ihsan edelim
Renkli bir hatıra! Renkli bir hatıra!

HARAMİLER
Yaşa! İyi fikir! Gidelim!

HARAMİ BAŞI
Piyango paralarını cebimize indirelim!
İşimize karışanı mezara gönderelim!

BACAKSIZ – VEKİL - HARAMİ KOROSU
Piyango paralarını cebimize indirelim!
İşimize karışanı mezara gönderelim!

HARAMİ BAŞI
Hadi bakalım, gidelim!



HARAMİLER
Cebimize indirelim! Mezara gönderelim!
Cebimize! Mezara! Cebimize! Mezara!
(Haramiler çıkar.)

No 3: Recitatif ve arya - ALİ BABA

(Recitatif)
Vay vay vaaay! Uzaktan kumandalı!
Nasıl açıldı öyle! Benim hanımın çenesi gibi!
Ne var içer'de acaba? Ya bana bir eğlence!

(Arya)
Açıl susam, açıl! Saçıl susam, saçıl!
(Mağara açılır: Mücevherler... Altın dolu küpler... Giysiler ... Bir tabut.)
Aman Allah, altın! Torba torba zümrüt!
Obek öbek yakut! Hele sayiim şunları:
(Küpleri saymaya başlar.)
Bir, ki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz!
Dokuz, on, on bir, on iki!
On dört, on beş! Amma da düşeş:
Zengin oldum artık! Karşı çıkrnam kadere!
Kardeşim Kasım damlar evime!
Otuz iki, otuz üç, otuz dört, otuz beş,
Otuz altı, otuz yedi, otuz sekiz, otuz dokuz!
Kırk! Kırk! Kırk! Kırk! Kırk! Kırk!
Yok mu arttıran?
Kırk! Kırk! Kırk! Kırk!
Kırk kırık küp kırk kırık küp
kırkının da kulbu kırık küp!
Kırk kırık küp kırık kırık küp
Kırkının da kulbu kırık küp!
Zengin oldum artık! Karşı çıkmam kadere!
Kardeşim Kasım damlar evime!
Kırk! Kırk! Kırk! Kırk! Kırk! Kırk! Kırk!
Kırk kırık küp kırık kırık küp
Kırkının da kulbu kırık küp!
Kırk kırık küp kırık kırık küp
Kırkının da kulbu kırık küp!
Kırkının da kulbu kırık küp!
Heeeeeeeeeeeeeeeeey!

II. Tablo: KASABA

1. Sahne: ALİ BABA'NIN YAKASI

Ayşe... Ali Baba

AYŞE (Konuşma)
Aaah, ah, bir de ben gidebilsem Kahire'ye!
(Pencereden deve başı girer.)
No 4: Türkü -AYŞE
Ah, bir devem olsa!
Gösterişli, pek sevimli!
Hem süratli hem de yahşi!
Usandım imrenmekten özel develilere! (2)
Binip gezsem az biraz şu can diyarımı!
Bir de ben gidebilsem Kahire'ye!
Of off
Aman aman aman
Şu can çıkmadan!
Of off!
Aman aman aman aman
Şu can çıkmadan!
(Uçan daire geçmeye başlar.)
Aa, Uçan daire!

(Recitatif)
Hayal mi görüyorum yine?
Nikâh yüzüğüm mü ne!
Eski hayallerin selamı mı?
Hınzır talihin vedası mı?
(Uçan daire kaybolur.)
Aman, neyse ne! Ben çamaşıra!
Of offf Aman of!
(Ali Baba bir torba altınla girer.)

No 5: Düet - ALİ BABA - AYŞE

ALİBABA
Dile benden ne dilersen!



AYŞE
Af dilerim!

ALİ BABA
Niye güzelim?

AYŞE
Daha çorban pişmedi.

ALİ BABA
Çorbayı bırak, torbaya bak!

AYŞE
Peki, ne var torbada?

ALİ BABA
Hazineler!

AYŞE
Yok canım! Şaka etme, haydi söyle!

ALİ BABA
Dünya var, dünya! (Altınları gösterir.)

AYŞE
Aman yarabbim! Oynatabilirim!

ALİ BABA
Zengin olduk artık!
Karşı çıkmam kadere!

AYŞE
Çalmadın inşallah!

ALİ BABA
Çalmadım, aldım!

AYŞE
Yani yani yani yani
Eteğime zil takıp oynayabilir miyim?



ALİ BABA
Çan bile taksan yeridir!

AYŞE
İstikbalim garantide!

ALİ BABA
Mazin bile garantide!

AYŞE
Zeynep'e caka satabilir miyim söyle!

ALİ BABA
Kaka bile satabilirsin!

AYŞE
Ya?

ALİ BABA
Kaka bile satabilirsin!

AYŞE
Demek, kaka bile satabilirim?

ALİ BABA
Evet, kaka bile!

AYŞE
Kaka bile!

ALİ BABA
Evet, kaka bile!

AYŞE
Kaka bile!

ALİ BABA
Kaka bile!



AYŞE
Kaka bile!

ALİ BABA - AYŞE
Aaaah!

ALİ BABA (Ayşe'yi elinden yakalar, çapkınca)
Açıl susam, açıl!
(Ayşe şuh bir kahkaha atar; çıkarlar.)

2. Sahne: KASIM'IN YAKASI

Abdullah- Nurcihan... Zeynep...
Sihirvizyonda Kör Salih, Harami başı ve Bacaksız.
Ayşe... Kasım... Başkadın ve Kadınlar Korosu

ABDULLAH
Ah Nurcihan! Nur-u cihan!
Cihan nuru! Nur-u can!

NURCİHAN
Hayrola, Abdullah?

ABDULLAH
İlelebed köle kalsan da sen
Talibim kölen olmaya ben!

NURCİHAN
Tatlı hayalperest.

ABDULLAH
Hayalperest değil,
Nurcihanperestim ben!
Aah, ah! Gel de söyleme şimdi
Selman Efendi'nin nihavend şarkısını!

No 6: Nihavend Şarkı -ABDULLAH
Fırsat tanısan bana
Döksem içimi sana



Halimi anlasana
İstemem kimseleri
Nasıl da geçti zaman
Hasretlik ah ne yaman
Görmedim seni aman
Ta dün akşamdan beri
Sorsam Yaradana, neden
Her yer inekle dana?
Derdimi anlasana
Bir kere dön bak geri

NURCİHAN
Var biri, evet, nuruma nur katan;
Benim gibi bir cihanla rahatça aşık atan.
Aya ilk kim ayak basar bilmem ama
Onu ilk okşayan benim.

No 7: Aşk Düeti – NURCİHAN – ABDULLAH

ABDULLAH
Ah, söyleşebilsek fırsat bulup da!

NURCİHAN
Ya.

ABDULLAH
Aşktan bahsetsek mesela!

NURCİHAN
Ya.

ABDULLAH
Aşkımı anlatabilsem sana!

NURCİHAN
Ben de dinlesem gururla!
Bir çimdik atsam mesela hınzırca!

ABDULLAH
Saatlerce kalsak mesela!



NURCİHAN
Ya.

ABDULLAH
Bir vahada. Gecenin koynunda.

NURCİHAN
Ellerimiz usulca buluşsa.

ABDULLAH
Ama fırsat yok!

NURCİHAN
Ama fırsat yok!

ABDULLAH
Ama fırsat yok!

NURCİHAN
Ama fırsat yok!

ABDULLAH-NURCİHAN
Ama fırsat yok!
(Zeynep girer. Abdullah çıkar.)

ZEYNEP
Kız Nurcihan, hadi medyumluğunu göster:
Sez bakalım, sez de sihirvizyon seyredelim.
(Nurcihan yoğunlaşır, sihirvizyonda görüntü belirir.)

No 8: Sihirvizyon ve reklam müzikleri

KÖR SALİH
Şimdi reklamlar.
HARAMİ BAŞI
Huzur Hançerleri!
Kalite, ehven fiyat Huzur Hançerleri'nde...
Huzur Hançerleri.
Pişman olmazsınız, pişman edersiniz!

BACAKSIZ
Koşiba! Koşiba muskaları!
Kırk Haramilere karşı Japon muskası!
Yegâne ruhsatlı bayi, Bacaksız!
(Nurcihan hapşırır. Görüntü gider.)

ZEYNEP
Bağlantı koptu! Sıhhatine dikkat et, kız.
Nezle olunca görüntü bozuluyo'.

AYŞE (Girer)
Elticiğim, huuu!

ZEYNEP
Hayırdır, Ayşe? Borç mu isteyeceksin?

AYŞE
Yok, Allah saklasın. Ölçeği ödünç verir misin?

ZEYNEP
Peki. Hımm, nesini ölçecek acaba?
Dur bakayım, dibini yağlayayım, ne ölçüyormuş anlarız.
(Zeynep ölçeğin altına yağ sürer, verir.)

AYŞE
Sağ ol. Birazdan getiririm. (Çıkar.)
(Efekt: Karga ötüşü...)

KASIM (Girer)
Hayatını, bak: Kargalar bizim şarkımızı söylüyo'!

ZEYNEP
Ah, evet, Kasım'cığım! Opera gibi!
İşler nasıl gitti bugün?

KASIM
Ah ah, bitirip gitti! Sabahtan beri kazık attım durdum.
Ah, bi' de kazık kaksam şu dünyaya!
(Mahallenin kadınları girer. Büyük bir kazan getirirler.
Onları duyan Kasım korkuyla saklanır.)



BAŞKADIN
Ner'de o Kasım denen sahtekâr?
Nerde o alçak? Ner'de o düzenbaz?
Üçkâğıtçı soyguncu! Madrabaz!

No 9: ZEYNEP - NURCİHAN - KADINLAR KOROSU

KADINLAR
Hilekâr Kasım! Alçak! Düzenbaz!
Üçkâğıtçı! Soyguncu! Madrabaz!
Sahtekâr! Rezil! Alçak! Düzenbaz!
Üçkâğıtçı! Soyguncu! Madrabaz!

ZEYNEP
Hayrola? Ne var? N'oluyo'?

KADINLAR
Bak, kocanın zeytinyağı diye bize sattığı şeye!

ZEYNEP
Ne satmış? Ne satmış?

KADINLAR
Zeytinyağı diye, idrar sattı Kasım!
Hilekâr! Rezil! Alçak! Düzenbaz!
Üçkâğıtçı! Soyguncu! Madrabaz!

ZEYNEP
Yalan! Makineyağı!
Nasıl da çarpıtırlar!

KADINLAR
Sahtekâr! Rezil! Alçak! Düzenbaz!

ZEYNEP
Hop hop hoop! Rezil olan sizsiniz!
(Kasım Nurcihan'a yardım etmesi için işaretle yalvarır.)

KADINLAR
Bir de laf ediyo'! Ayıp ayıp, çok ayıp!

Seni satsın rezil kocan!
Üste çıkmayı biliyorsun!

ZEYNEP
Tencere dibin kara, seninki benden kara!

KADINLAR
Zaten hep vur abalıya!

ZEYNEP
Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür!

KADINLAR
Nerde birlik orda didik!

NURCİHAN
Hey! Durun bi' dakka, durun!

BAŞKADIN (Konuşur)
Durun, dinleyelim Nurcihan'ı!

NURCİHAN
Keskin sirke küpüne zarar
Hata olmuş besbelli.
Kasım Bey düzeltir.

KADINLAR
Nasıl emin olalım?

NURCİHAN
Ben kefilim.
Çare bulucam derdinize.
Şimdi gidin evinize.

ZEYNEP
Gitmesinler, kalsınlar!
İdrar yağsın üstlerine!



KADINLAR
Şimdi gidelim evimize.
Ama geri dönmek üzere!
Kasım'a üç gün mühlet...
Çabucak baksın çaresine!
Tez tutmazsa elini,
Yutar küçük dilini.
Kızartırız alimallah,
ibret-i alem için!

BAŞKADIN
Kızartıcaz inşallah!

KADINLAR
Burda kalsın bu kazan.
Tez tutsun elini kocan!
Üç gün: Üç gün! Üç gün!

(Kadınlar çıkar. Abdullah girer, Nurcihan'a el eder. Nurcihan imkân olmadığını işaret eder. Abdullah hüzünle çıkar.)

KASIM
Eyvah eyvah eyvah! Ne halt edicem şimdi?

AYŞE (Girer)
Al ölçeği. Sağ olasın. Ayol o kazan ne?

ZEYNEP
Kasım'ın işleri büyüyo'. Bi' gün altında kalacak!
Hadi güle güle!

AYŞE
Hadi kalın sağlıcakla. (Çıkar.)

ZEYNEP
Ayranı yok içmeye, tahtırevanla gider ölçmeye!
Bakalım ne ölçmüş benim köylü eltim.
Aa! Altın! Altın bu, ayol!
Kasım, Kasım, ağbinlerde altın var!

KASIM
O ne be?! Vay canına! Ner'den bulmuş altınları?
(Kasım Ali Baba'nın yakasına geçer.)

3. Sahne: ALİ BABA'NIN YAKASI
Ali Baba – Kasım... Tavla Sahnesi

No 10: Düet – ALİ BABA – KASIM

ALİ BABA
Oooo, hangi rüzgâr attı, Kasım?
Nadir olmalıymış adın!

KASIM
Başım epeyce dertte!
Kadınlar peşimde!

ALİ BABA
Aman ne hoş ne hoş!
Durma hepsine koş!

KASIM
Gırgır geçme, abi!
Sıkıntım ticari!

ALİ BABA
Aman bu iş nahoş!
Bu iş pek bi' nahoş!

KASIM
Tez elden para lazım!
Aman kurtar beni!

ALİ BABA
Bende para ne gezer?!

KASIM (Yapışan altını çıkarıp gösterir)
Peki bu ne? Buna ne buyrulur?



ALİ BABA
Aman Kasım ne fenasın! Sende altın çok.

KASIM
Ölçecek kadar yok. Altın ölçen sensin.
Bak, ölçeğe yapışmıştı!

ALİ BABA
Aman Cafer, bez getir!

KASIM
Nerden buldun altınları?
Nerden buldun?
Hırsız diye tıkarlar ha!

ALİ BABA
Tehdit mi, aziz kardeşim?

KASIM
Yoo, kardeş yardımı!
Üzme beni, üzmiyim seni!

ALİ BABA
Sen zaten varlıklısın.
Hala mı üç beş kuruş?!

KASIM
Fazla mal göz çıkarmaz.

ALİ BABA
Var mısın tavlaya?

KASIM
Tavlayı boş ver şimdi!

ALİ BABA
Yen beni, öğren sırrı!

KASIM
Seni mahvederim!
Yenemesem de sırrını ver!

ALİ BABA
Kime söylicem ki zaten,
Can kardeşim dururken?
Ama dikkat! Büyük tehlike!

KASIM
Palavrayı bırak! Palavrayı bırak!

(Harami Başı ile Haramiler devasa tavla pulları ve zarlar olarak girer; koreografik koro.)

No10B: HARAMİ BAŞI – KASIM – HARAMİ KOROSU

KASIM
Şeş beş! Şeş beş!

HARAMİBAŞI (Kasım'a iki tokat atarak)
Dü beş!

KASIM (Tokatların nereden geldiğini anlamadan)
Ah!

HARAMİ BAŞI (İki tokat daha atarak)
Dü beş!

HARAMİLER
Mahvederiz biz! Mahvederiz!
Biz adamı mahvederiz!
Bulaşık yıkatırız! Çamaşır yıkatırız! (2)
Mahvederiz biz! Mahvederiz!
Biz adamı mahvederiz!
Kırk Haramiyiz biz, kırk bir kere maşallah!
(Haramiler kaybolur.)

(Ensemble'ın sonu.)

ALİ BABA
Uyarmadı deme! Uyarmadı deme!
(Kasım ile Ali Baba çıkar.)



III. Tablo: MAĞARA

Kasım... Harami Korosu
No 11: Recitatif ve arya -KASIM

(Recitatif)
İki at almakla hata mı ettim?
Beş at mı getireydim?
Sihirli söz neydi? Neydi sihirli söz?
Hah, buldum: Açıl susam, açıl! Hadi açıl!
(Mağara açılır.)
Vay vay vaay!
Nutkum tutuldu valla!
Çıldırabilirim billa!
Artık süper zenginim ben!
Talihim huri gibi açıldı!
Aman mest oldum, geçtim kendimden!

(arya)
Kırk! Kırk! Kırk!
Develeri bir bir kırp! Kırp! Kırp!
Gelsin artık kadınlar! Yağ paralarını alsınlar!
O koskocaman kazanı başlarına çalsınlar!
Altın! Maltın! Yakut! Makut! Zümrüt! Zümrüt!
Tabur! Tabut?
Hemen dolduriim tabutları!
Şey aman yani torbaları!
Şunu da! Bunu da!
Bunu da! Şunu da!
Onu! Bunu! Şunu! Donu!
(Mağara kapanmaya başlar.)
Bunu da! Şunu da!
Onu da! Donu da!
Bir daha! Az daha!
Bunu! Bunu!
Az daha! Az daha!
Öf, öldüm!
(Mağara kapanmıştır.)
Artık gidebilirim.
Açıl buğday, açıl! Açıl buğday, açıl! Açılsana?

Açıl arpa açıl! Hoppalaa!
Açıl çavdar, açıl! Kereviz! Açıl keriz, açıl!
Acaba neydi yaa?
Açıl yulaf, açıl! Açıl nohut, açıl! Neydi yaa?
Neydi yaa? Neydi yaa?
Neydi sihirli söz?
Neydi yaa? Neydi yaa? Neydi yaa? Neydi yaaa?
Açıl bahtım, açıl!

(Efekt: Gök gürültüsü ve şimşekler.)

KASIM'IN TİRADI
Olmak veya toz olmak; işte mesele bu.
İster kara talihin oklarına hedef olsun insan
Ve varlığın yokluğa dönüştüğü noktada
İntikamını bir yarasaya aldırsın,
İsterse kaderin meş'um fırtınasına baş kaldırsın,
zıtların tükenişiyle taçlanır bir an.
Ve son andır o... Uyumak... Horlamak...
Ne kalp ağrısı, ne def-i hacet sancısı.
Rüya? Belki. Lakin heyhat,
Marjinal adrenalinde titreşen ikilemler
Dışında mevcuddur artık şerle seher.
Tam bu noktada dikkate gerek var:
Zira çökerse eldeki malumatsayar
Zalim bir virüs hücumuna boyun eğerek,
Bütün yazılanlar dehşetle mazi olur
-Fırtına kumdaki yazıyı nasıl silerse birden...
Anti-virüs papirüs aldıran da bu kaygı zaten...
Yoksa kim para sayar elin adamına
Gidip oryantal seyretmek varken?
Giden hiçbir metnin dönmediği o karanlık diyar
Böyle ürkütmese? Hekır denen haramiler
İşte böyle korkak etti milleti.
Başımıza dert ettiler virüs denen illeti.

No12: HARAMİLER – KASIM

HARAMI BAŞI
Kimi bu atlar? Kimin? Arayın!



VEKİL
Belki içerdedirler?

HAZIM
Hemen girip bakalım!

TEMEL
Haçan dikkat edelum daaa!

HARAMİ BAŞI
Açıl, lan!
(Mağara telaşla açılır! Kasım göbek atmaktadır.)

KASIM
Altın maltın! Yakut makut!

Tabut! Mabut! Ah, tabut!
Hah haay, tabut!

Şıkıdam şıkıdam şıkıdam tabut!
Şıkıdam şıkıdam şıkıdam tabut!
Şıkıdam şıkıdam şıkıdam şıkıdam-

HARAMİ BAŞI
Kes!

KASIM
Şıkı! Ah!
HARAMİ BAŞI
Yeter! Bre haydut, bu ne cür'et!
Ayıp ayıp! Gaflet! Felaket!
Belanı bulacaksın!

KASIM
Ya?
HARAMİ BAŞI
Cezanı çekeceksin!

KASIM
Ya?



HARAMİ BAŞI
Madem sırrı öğrendin, mezara gideceksin!
KASIM
Ya?

HARAMILER
Mezara!

HARAMİ BAŞI
Söyle, tercih senin:

HARAMILER
Mezara!

HARAMİ BAŞI
Kırk katır mı, kırk satır mı?

HARAMILER
Madem sırrı öğrenmiş, mezara gönderdim!

KASIM
Kırk satır diyebilirim, fakat bilmem lazım: Yazarı kim?

HARAMILER
Mezara!

HARAMİ BAŞI (Bacaksız'a)
Göster şuna bakalım!

(Bacaksız bir tarafında saç olan yüzülmüş bir kafa derisi çıkarır.)

BACAKSIZ
Senden bi' şiir, reis!

HARAMİ BAŞI (Gururla)
Vay!

KASIM (Okur, yüzünü buruşturur)
İmdaaat! Kırk katır olsun!



BACAKSIZ
Kırk at olsa olmaz mı?

KASIM
I ıh!

HARAMİ BAŞI
Peki, nası' girdin buraya? Cevap ver!

(Haramibaşı Kasım'ın ağzının bağlandığını fark etmez.)

KASIM
Mmmmm... Mmmmmm...

HARAMİ BAŞI
Reca ederim.

KASIM
Mmmmm... Mmmmmm...

HARAMİ BAŞI
İstirham ederim.

KASIM
Mmmmm... Mmmmmm...

HARAMİ BAŞI
Tehdit ederim, tehdit!

KASIM
Mmmmm... Mmmmmm...

HARAMİ BAŞI
Bölün şunu dört parçaya!
Durun! Çözün ağzındakini!
(Çözerler.)

KASIM
Bari üç parçaya!

KÖR SALİH
Gebertelim!
(Haramiler Kasım'ın üstüne çullanır. Karambol...)

BACAKSIZ
Ah, benim bacak gitti!

VEKİL
Bacaksız'ın bacağı gitmiş!

BACAKSIZ
Seke seke gitsem yetişemem, gitti gider!

KASIM
No problem!

HARAMILER
İleriii! Hücum! İleriii!

No12B: Kavga

(Karambol... Mağara kapanır.)

No 13: Melodram, recitatif ve Cenaze Marşı

ALİ BABA (Girer)
Başına bir şey gelmiş olmasın?
İçer'de belki de? Açıl susam, açıl!
(Mağara açılır. Kasım'ın dağınık duran parçaları... Bacaksız'ın kesik bacağı da oradadır. Ali Baba Kasım'ın başını alır.)
Hey, pist, Kasım, hey!
Ölmüş mü yoksa?
(Ötede kopuk duran kolun nabzına bakar.)
Heyhat! Alıp götüriim, peyderpey.
Yok. Toptan.

No13B: Cenaze Marşı

(CENAZE MARŞI sürerken Ali Baba Kasım'ın parçalarını ayrı ayrı torbalara koymaya başlar.)



IV. Tablo: KASABA

KASIM'IN YAKASI
Nurcihan - Zeynep - Ayşe... Ali Baba... Harami Başı

AYŞE
Ay valla çok merak ettim. Acaba ner'de kaldı kocalarımız?

ZEYNEP
Bunu ancak Nurcihan sezebilir.
Sez, Nurcihan, sez. Emrediyorum. Kasım ner'de?

NURCİHAN
Şey seziyorum... Bir... puzzle!

AYŞE
Nasıl yani?

NURCİHAN
Birtakım şekiller var. Birleştirmek lazım.
O zaman belirir Kasım!
Hah, işte puzzle'ın eli kulağında! Bulmaca kapıda!

(Ali Baba birbirine bağlı altı torbayı çeke çeke girer.)

AYŞE
Ali Baba!

ZEYNEP
Kasım ner'de?
No 14: Melodram ve Ağıt

ALİ BABA
Kasım... maalesef... cennette.
Ama vücudu... tamamen... bende.
Beş parça... Şeşi beş görmediysem...
Bir de fazladan bacak var. Faiz gibi...

ZEYNEP
Ah, ah, bittim! Vah vah vah vah vah!



ALİ BABA
İşte. Beşi bir yerde...
Ha, bir de şu var sahi.
(Bacaksız'ın bacağını uzatır.)

ZEYNEP (Bacaksız'ın bacağına sarılarak)
Ah ah ah! Zenginliğimiz yetmez miydi?
Gitti gelmez, evimin beyi!
(Torbaların üstüne birer birer kapanarak)
Ah! Ah! Ah!
Yetmez miydi? Yetmez miydi?
Ooooy!

No 14B: Arya - ZEYNEP

Kasım gitti, Kasım bitti!
Terzi diksin, bu iş bitsin!
Üç beş gün yas, sonrası saz!
Hepsi birden kaz!
Kasım, Aralık, Ocak...
Dur bakalım n'olacak?
Hah hah hah hah haay!
Kedi oğlan doğuracak!
(Erkekler geçidi başlar.)
Mini mini mini mini minnacık!
Ayı gibi ayı gibi ayı gibi ah!
Koskocaman yaa!
İşte çabucak geldiler!
Sefalar getirdiler.
Bir işaretimle önümde eğildiler.
Haydi, bakalım o zaman tek tek
Oynıyalım gizlice sek sek!
Kimi uzun kimi kısa.
Her hisseden bir kıssa!
Kasım, Aralık, Ocak...
Dur bakalım n'olacak?
Hah hah hah hah haay!
Kedi oğlan doğuracak!
(Erkekler geçidi.)
Amanın bu bizim terzi! Ayazdır düzü tersi!

İğne ipliğe dönmüş! Gözlerinin feri sönmüş!
İşte bak, tam bir avanak! Bakma öyle bana, şabalak!
Yerden bitme bir cüce! Sahiptir o her güce!
Elimi sallasam ellisi!
Sıraya dizilir hepsi! Hepsi!
Hey yavrum hey! hey!

ALİ BABA
Peki, n'apmalı şimdi?

NURCİHAN
Evet, n'apmalı?

AYŞE - ZEYNEP
N'apmalı acaba? N'apmalı?

ALİ BABA
Gizlice gömelim anasını satiim.
Kırk Haramilere çaktırmadan!

ZEYNEP
Ama böyle gömülmez ki!

NURCİHAN
Bi' fikrim var: Terziyi çağıralım.

ZEYNEP
O var ya o,
Gençliğinde pekiyi dikerdi maşallah!

(Terzi girer; pimpirik bir ihtiyardır.)

TERZİ
Bazen düşünüyorum da,
Dikiş tutturamadım hayatta.

ZEYNEP
Dikilecek adamın terzi ayağına gelirmiş.

ALİ BABA
Bana bak, ya sır tutarsın,
Ya da sırra kadem basarsın!



No 15: Kuartet / ALİ BABA-AYŞE-NURCİHAN-ZEYNEP

AYŞE
Kasım Niyazi oldu! Yalanı dolanı boldu!

ALİ BABA
Ufakken usluydu. Çok çok yazık oldu.

NURCİHAN
Dimyat'a pirince giderken
Evdeki bulgurdan oldu.

AYŞE
Şu Zeynep denen kadın başıma kuma oldu!

ZEYNEP
Zenginliğimiz yetmez miydi?
Gitti gelmez evimin beyi!
Zenginliğimiz yetmez miydi?
Düzenim değişecek.
Bu muymuş ah, kısmetim?

ALİ BABA (Nurcihan'a bakarak)
İki kuma mı alsam acaba?
Erkeklik zor valla!

ZEYNEP
Sağlığında Kasım'ın
Mutlu sayılmazdım.
Ama hiç olmazsa
Rahatım yerindeydi.
NURCİHAN - AYŞE (Yüz buruşturarak)
Ne kadın! Ne kadın!

ALİ BABA
Erkeklik zor valla! Halim duman!

NURCİHAN - AYŞE (takdirle)
Ne adam! Ne adam!

NURCİHAN
Tehlikedesin Ali Baba.
Haramiler peşindedir.



AYŞE
Doğru dedin, Nurcihan.
Halimiz yaman.

AYŞE – NURCİHAN - ZEYNEP
Tehlikedeyiz, Ali Baba! Haramiler iz sürer!

ALİ BABA
Hiçbi' şey olmaz. Hiçbi' şey olmaz.
Endişeye mahal yok. Korkmayın aman.

ZEYNEP (abartılı arabesk)
Neymiş çilem! Neymiş çilem!
Batsın bu âlem!

AYŞE (Ali Baba'ya)
Boş ver mağarayı filan!
En iyisi, taşınalım heman!

ALİ BABA
Nedir telaşınız? Korkmayın aman!
Ben bir korkuluksam, onlar karga!
Erkekliğin onda biri kavga!

NURCİHAN
Taktik kullan, Ali Baba:
Onda dokuzu unutma!
HEPSİ
Ne macera! Ne macera!

ALİ BABA (gururla)
Erkekliğin onda biri kavga!

AYŞE – NURCİHAN - ZEYNEP
Kim bilir ne olacak! Kim bilir!

BAS ERKEK SESİ (Yankılanarak)
Ben bilirim.

(Nurcihan, Zeynep, Ayşe ve Ali Baba "yukarı" korkuyla bakar.)

Birinci perdenin sonu



İKİNCİ PERDE

I.Tablo MAĞARA

Haramiler... Kasım - Dört Kasım

No 16: HARAMİ BAŞI - HARAMİLER

HAZIM
Aman! Gitmiş cesedin parçaları!

BACAKSIZ
Benim bacak da gitmiş!

VEKİL
Sen boşver, Bacaksız!
Yaman biri her kimse!

HARAMİ BAŞI
Mahvolduk!

HARAMİLER
Sihirli sözü bilen biri daha var demek!

VEKİL
Nasıl bulmalı?

HAZIM
Nöbetçi bırakalım?

(Bir süre sonra)

TEMEL
Haçan, bize Kırk Harami derler,
Otuz Dokuz değul daa!

VEKİL
Çok haklısın.



HARAMİ BAŞI
Harekât planımız:

(Hepsi Amerikan futbolunda yapıldığı gibi baş başa verip konuşur.)
HARAMİLER
Fıs fıs fis fıs! Fiskos fiskos fıskos fiskos!

(El şaplatıp ayrılırlar.)

HARAMİ BAŞI
Gönüllü kim?

HARAMİLER
Kim? Kim? Kim?
(Birisi Hazım'ı öne sürer.)
Hazım!
Heey! Yaşa sen! Bravo!
Haydi bastır!
En büyük Hazım, neme lazım!
(Hazım gururlanır.)
En büyük Hazım, neme lazım!
(Hazım Harami Başı'nı küçümser.)
En büyük Hazım, neme lazım!
(Hazım Harami Başı'nın göğsüne laubalice vurur.)

HARAMİ BAŞI
Hööööt

(Hazım kaçar.)

BACAKSIZ
Herkes de büyük oldu bu günlerde!

VEKİL
Sen boşver, Bacaksız!

HARAMİ BAŞI
Şimdi dinlenelim.
Güzel bir uyku çekelim.

(Uzanırlar.)



No 17: HORLAMA KOROSU

(Haramiler horlaya horlaya uyurlar.)

No 18: HARAMİ BAŞI'NIN KÂBUSU

HARAMİ BAŞI (Sayıklar)
İmaj fırtınaları. Fırtınalı imajlar. Fırtına imajları.
İmaj fabrikaları. İmaj savaşları, esirleri...
İmaj zaferi imajı... İmaj imajı.
İmaj imajı imajı...
İmajlar imajı yarışması imajı.
Dostluk imajı. İmaj dostluğu. Dostluk imajı dostluğu...
Hakikat peşinde olma imajı.
İmaj zerreleri, anıları...
İmajlar mezarlığı.
İmajlar mezarlığı imajları mezarlığı.

(KASIM peşinde DÖRT KASIM ile girer.)

KASIM
Mahvederim ben! Mahvederim!
Ben seni şimdi mahvederim!
(Kasımlar birer kağıt çıkarır.)
Şu şairden kırk mısra!
Bu şairden bin bir mısra!

HARAMİ BAŞI
N' olur acıyın, merhamet!
Şeş parçaya ayırın bari!

KASIM (Dört Kasım'a)
Okuyun canına!

(Kasımlar Harami Başı'nın kulaklarını tıkamasını engeller.)

KASIM
Mahvederim ben! Mahvederim!
Ben seni şimdi mahvederim!
Yeker yeker okuyun lütfen!
Hah hah hah ha, hah hah, ha hay!



VEKİL
(Kararlı bir iyimserlikle)
"Bitecek Hüzün"

HARAMİ BAŞI
Böööö! Ne banal!

BACAKSIZ
Bi' de sen beni dinle, Reis!
Hep biz dinlicek diiliz ya!

(Haramiler güler.)

HARAMİ BAŞI
Ne! Sen de mi, Bacaksız?

No 19: Arietta - BACAKSIZ
BACAKSIZ
Altın su olup aksa da
Adalet şimşek çaksa da
Koyun zekice baksa da
Zafer Kırk Haraminindir!

HARAMİ BAŞI
Öff! Hiç esprili diil!

BACAKSIZ
Bi' de şuna bak peki sen:
"Evinizde varsa para, bi' bardak su için
Sezar'ın hakkı Sezar'a;
Ak akçe bizim için!
Oooy oy, balam oy!"

VEKİL
Şimdi sıra bende:
"Bitecek hüzün!"

HARAMİ BAŞI
İmdaaaaaaaaat!



(Bacaksız koltuk değneğini şimdi yere serili duran Harami Başı'nın boğazına birkaç kere dayar. Harami Başı dehşetle uyanır. Kasımlar yok olmuştur.)

BACAKSIZ
Hayrola, Reis? Rüya mı gördün?

HARAMİ BAŞI
Kâbus! Kâbus!
Sen de mi şiir yazıyo'sun yoksa?!

BACAKSIZ
Hayır, elhamdülillah!

No 20: HARAMİLER

HARAMİ BAŞI
Kalkın! Kalkın!
Uyumayı boşverin siz!
Hazım! Hazım!
Sen hemen şehre git, öğren bakalım,
Kimmiş, kimin nesiymiş
Cesedi kaçıran toptancı...

VEKİL
Emret sen, Reis. Yeter ki emret!

HARAMİLER
Yaşa! İyi fikir! Hazım gitsin,
Biz uyumaya devam edelim.
Horrrr! Tıssss! Horrrr! Tıssss!

HARAMİ BAŞI
Höööööt! Uyumak yok bu gece!
Korkuyor musunuz yoksa realiteden?

HARAMİLER
Asla! Asla! Ne demek! Ayıp ettin!
Realite bizden korksun! Realite bizden korksun!
Eğer biz istersek şehir gelir buraya!
Şehir gelir buraya!



HARAMİ BAŞI
Görelim bakalım, görelim!
(Bir harami yarısı antik Bağdat, yarısı New York olan bir şehir maketiyle girer.)

KÖR SALİH (Mağaraya)
Defol, susam, defol!

HARAMİLER
Defol!

(Mağara "defolup" gider, kasaba gelir.)

HARAMİLER
Kırk haramiyiz biz, kırk bir kere maşallah!

HARAMİ BAŞI
Arazi olsun herkes! Arazi olsun!

HARAMİLER
Yaşa! İyi fikir! Tüyelim!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık caf caf!
Çufçufçufçufçufçuf
Çuf çuf çuf çuf çuf laf laf!

II. Tablo: KASABA

1.Sahne
Terzi - Hazım... Nurcihan... Haramiler... Ali Baba...

TERZİ (Dikerken)
Bazen düşünüyorum da,
Dikiş tutturamadım hayatta!

HAZIM (Girer)
Bu karanlıkta iş! Ne göz var sende ihtiyar!

TERZİ
Ohoo! Daha loş yerde ceset dikmiş adamım ben!



HAZIM
Vay be, ne talih, ha!

TERZİ
Adam talihsizdi ama. Şeş parçaydı.
Üçüncü bacağı dikmek bayağı zor oldu doğrusu.

HAZIM
Demek üçüncü bacak! Göstersene evi?
Üç altın bayılırım icabında.

TERZİ
Ama kimseye söyleme. Haramiler duyar yoksa.

No 21: Orkestra
(Bu sırada terzi Kasım'ın evini gösterir. Hazım terziye bir altın verir; terzi üç altın isteyince Hazım hançer çıkarıp tehdit eder. Bu sırada Nurcihan ile Abdullah girer; Nurcihan Abdullah'tan ayrılır; Abdullah çıkar. Nurcihan Hazım'ın terziyi tehdit edişini görür, saklanır. Terzi çıkar. Hazım kapıya çarpı çizer. Hazım çıkarken Nurcihan çıkar, birkaç kapıya çarpı çizer, çıkar. Haramiler girer; Hazım girer.)

HAZIM
Evreka! Evreka! Evreka!

HARAMİLER
Bravo! Nur ol! Var ol! Yaşa!

BACAKSIZ (Hınzırca)
Brava!

HARAMİ BAŞI
Aah, ah! İşte takım ruhu!
Dinleyin beni şimdi:
14-13-13 tertibiyle gidicez.

HARAMİLER
Yaşa! İyi fikir! Gidelim!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık!..



HAZIM
İşte şu işaretli kapı...

HARAMİ BAŞI
Hangisi?

HAZIM
İşaretlisi.

HARAMİ BAŞI
Hangi biri?

(Hazım afallar. Harami Başı Hazım'a sarı kart gösterir.)

HARAMİLER
Ne hakem! Ne hakem!
Ne hakem! Ne hakem! Ne hakem!
KÖR SALİH
Ne hakem!

HARAMİ BAŞI
İş başa düştü.
Evin yerini terziden bizzat öğrenicem,
Ama kapıya işaret koymıcam.
Hafiza-i beşer nisyan ile maluldür.
Ama ben unutmam.

(Arya sırasında kostüm değiştirir; sakal takar.)

No 22: Kürdi Şarkı

HARAMİ BAŞI
Asla! Asla! Asla unutmam!
Ah yolu yok, yolu yok, unutmam!
Asla asla unutmam!
Gök çatlasa, güneş patlasa, unutmam!
Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür;
Ama ben unutmam.
Neyi unutmam? Neyse.
Asla asla unutmam!
Deve tellal, pire berber olsa unutmam!
Asla asla asla unutmam!

Ah yolu yok, yolu yok Unutmam!
Asla asla unutmam!
Neyi unutmam? Neyse. Mahvederim!

(Harami korosu çıkarken Ali Baba girer. Belindeki mücevherli hançer Harami Başı'nın dikkatini çeker.)

HARAMİ BAŞI
Vay! Hançere bak hele!
Efendi! Bakıyorum Huzur Hançeri almışsınız.
Pahalı bir marka...

ALİ BABA
Almadım, buldum.

HARAMİ BAŞI
Belki benimdir? Kabzada ismim olabilir.

ALİ BABA
Hediye, efendim. Polemik yapmayın.
Hangi baltaya sapsınız?

HARAMİ BAŞI
Petrol tüccarıyım.
ALİ BABA
Aman dikkat et. Tehlikeli iştir.
İnsanı yakar vallahi.

HARAMİ BAŞI
Tanrı misafiri kabul eder misiniz?

ALİ BABA
Nereden gelir, nereye gidersin?

HARAMİ BAŞI
Batı'dan gelir, Batı'ya dönerim.
Petrol yükledim eşeklerime.
Hepsi bitap, Bu gece dinlenseler bahçenizde?
Üç altın vereyim, kervansaray olsun haneniz.



ALİ BABA
Eh, pekala. Fazla mal göz çıkarmaz.

HARAMİ BAŞI
Ala, ala!

ALİ BABA
Hem sihirvizyon seyreyleriz.

(Ali Baba ile Harami Başı çıkar.)

2.Sahne
Haramiler... Nurcihan

No 23: HARAMİLER

(Vekil, Kör Salih, Bacaksız ve birkaç harami küplerin içine girer.)

BACAKSIZ
Kimse başını çıkarmasın!

VEKİL
Sen boşver, Bacaksız!
Sen rahatsın küpün içinde, tek bacakla!

HAZIM
Sen boşver, Bacaksız!

BACAKSIZ
Ama enseleniriz!

(Haramiler başlarını küplere sokar. Bacaksız kafasını çıkarıp etrafı kolaçan eder; kimseye çaktırmadan çıkmak üzereyken küpü bir küpe çarpar.)

BACAKSIZ
Pardon!

KÖR SALİH
Olur böyle şeyler!
Ne! Kimdi o? Tüydü biri! Kimdi o?

HARAMİ KOROSU
Eyvah, Kör Salih kızdı yine!
Tüydü mü? Kim? Kim?
Hapı yuttu her kimse! Kim tüydü? Kim?

VEKİL
Başlar aşağı!
(Nurcihan girer; haramileri fark eder.)

HARAMİLER
Fısıl fısıl fısıl fısıl fısıl fısıl fisıl fısıl
Fiskos fiskos fiskos fiskos fiskos fiskos fiskos

VEKIL
Bitsin artık bu fasıl!

HARAMİLER
Tıssss...

No 24: Ninni –

NURCİHAN
Sessizce susturmalı bunları!
Hançerle! Mızrakla!
Yardım çağırmalı!
Derhal etkisiz kılmalı!
Taşla! Kızgın yağla!
Hah, buldum: Ninniyle! Ninniyle!
Uyusun da büyüsün! Ninni!
Tıpış tıpış yürüsün! Ninni!
Gözü uyku bürüsün! Ninni!
Güzel güzel sürünsün! Oy!
Eeee, eeee, eeee, eeee!
Eeee, eeee, eeee, eeee!
Güzel güzel sürünsün, oy!
(Uyuklamaya başlayan bazı haramilerin başını okşar.)
Benim oğlum ömürlü olsun.
Rüyasına huriler dolsun.
Kızlar peşinde mahvolsun.
Pek cici şeydir! Oy!



Uyusun da büyüsün, ah!
Tıpış tıpış yürüsün, ah! Ninni! Ninni!

(Haramiler uyuyakalır.)

3. Sahne
Ali Baba -Harami Başı... Pamuk Prens ve Yedi Rakkaseler... Nurcihan

ALİ BABA
Demek petrol ve yağ tüccarısın.

HARAMİ BAŞI
Üste çıkmak içün şart.

ALİ BABA
Koşarsan çamurda, sıçrar üstüne.

HARAMİ BAŞI
Koşmazsan timsahlara sakız olursun.

ALİ BABA
Hiç sihirvizyon seyrettin mi, birader?
HARAMİ BAŞI
Seyretmek ne demek, sponsoruyum şahsen.

ALİ BABA
Rahmetsiz kardeşim Kasım Bağdat'tan kaçak olarak getirtmişti.
Bak şimdi canlı yayın var: Erotik Raks.

HARAMİ BAŞI
Ben her türlü -izm'e karşıyım. Erotizmden başka!
Dokunmatik mi acaba?

ALİ BABA
Bakmaca var, dokunmaca yok!
Pamuk Prens ve Yedi Rakkaseler!

(Siyahî bir adam olan Pamuk Prens ve Yedi Rakkaseler sihirvizyon ekranından çıkıp raksa başlar. Rakkaselerin elinde birer hançer vardır.)



No 25: HANÇER RAKSI

(Nurcihan girer, raksa katılır. Hançerlerden birini alır, Harami Başı'nın yanında raks eder; Harami Başı'nın takma sakalının ipini keser; hançeri boğazına dayar.)

ALİ BABA
Harami Başı!
(Kararma)
MEYDAN
Herkes

(Kadınlar girmeye başlar. Bacaksız girer.)

TEMEL (Girer)
Bacaksiz! Bacaksiz!

BACAKSIZ
Hayrola, Temel, n'oldi? Yani, ne oldu?

TEMEL
Huri gibi bir kız bir şeyler söyledi. Ben anlamadım.
Herkes uyudi!

BACAKSIZ
Seçim nutku falan mı?

TEMEL
Şarkı, şarkı...

BACAKSIZ
Reis küplere binmiştir!

TEMEL
Yok, o çikmadi bahçeye.

TELLAL (Davul çalarak girer.)
Ey ahali! Duyduk duymadık... derseniz deyin, bana ne!
Meydanda alem var, alem! Herkes Ali Baba'nın davetlisi!
(Çıkar)



BACAKSIZ
Tüh, aksi melek! Ama bizde plan bol! B planı, C planı, Ce- e planı, WC planı!
(Bacaksız ile Temel çıkar. Ayşe girer.)

No 26: AYŞE-ZEYNEP-KADINLAR KOROSU
AYŞE
Hoş geldiniz, hanımlar. Zeynep'i gördünüz mü?

KADINLAR
Görmesin, görmesin, görmesin gözümüz!

AYŞE
Niye? Çok değişti. Pek yumuşak şimdi...

KADINLAR
Eğer o gelirse buraya, biz gideriz oraya!

AYŞE
Ama hiç hava atmazdı. Hiç tepeden bakmazdı.

KADINLAR
Bi' de bize sor onu sen! Bi de bize sor!

BAŞKADIN
Geliyor işte, geliyor!

(Zeynep girer.)

KADINLAR
Hoşgeldiniz, Zeynep Hanım, hoşgeldiniz!

ZEYNEP
Asıl siz hoşgeldiniz. Hoşgeldiniz.
Asıl siz misafirsiniz. Siz hoşgeldiniz.

KADINLAR
Biz Ali Baba'nın misafiriyiz.

ZEYNEP
Kocamın yani!

BAŞKADIN
Nası' gidiyo' kumalık?

ZEYNEP
O kazan bur'da olsaydı, içinde yüzseydiniz!
Bugün her şey beleş, hemen de gelmişsiniz!

KADINLAR
Gitsin bu kadın! Gitsin bu kadın!
Gitsin bu kadın bur'dan!

ZEYNEP
Kim kimi kovuyor! Kim kimi! Hah hay!
Güleyim bari! Hah hah hah haay!
Hah hah hah haay!
Hah hah hah! Halı hah hah ha! Hah hah ha hay!
Dağdan gelip bağdakini kovmak!
Vay vay! Vay vay!
Hem siz söyleyin bakalım: Kocalarınız ner'de?
Ner'de kocalarınız? Ner'de?
Hangi baltaya sap oldular?

KADINLAR
Ne demek! Ne demek! O da ne demek!

ZEYNEP
Bütün kadınlar bur'da mı?

KADINLAR
Biz eminiz kocalarımızdan!

ZEYNEP
Aferin size!

KADINLAR
Herkes bur'da mı? Herkes bur'da mı?
Herkes bur'da mı herkes?

(Tellal ile Ali Baba girer.)



TELLAL
Aldı Ali Baba, bakalım ne dedi:

ALİ BABA
İyi haberlerim var. Önce özetler.
Hanımlar... Yahu, kocalarınız ner'de?

KADINLAR
O da ne demek öyle!

BAŞKADIN
Geldi işte bir kısmı!

(Kocalar girer. Koreografik koro...)

No 27: ERKEKLER KOROSU - KADINLAR KOROSU - ZEYNEP

ERKEKLER KOROSU- KADINLAR KOROSU-ZEYNEP
Yol açın! Yol açın! Arslanlara yol açın!
Yol açın siz bize yol açın! İşimiz aşkla para.
Kaçılın! Kaçılın! Kaçılın bir kenara!
Kaçılın! Kaçılın! Kaçılın bir kenara!
İkisi de yok! İkisi de yok! Ne aşk var ne para!

ZEYNEP
Ah, aşk yok!

KORO
İkisi de yok! Ne iş var ne para!
İkisi de yok!

(Bir an...)

ALİ BABA
Dinleyin beni şimdi: Kasım'ın borcunu ben ödeyeceğim!

AHALİ
Eh, kedi olalı bi' sıçan tuttun!

ALİ BABA
Şimdi de sürmanşetlik haber: Nurcihan hayatımı kurtardı!

AHALİ
E n'apalım yani!

ALİ BABA
Haramileri yakaladık maşallah!

AHALİ
Ooooo!

(Uçan Daire müziği...)

AHALİ
Aa! UFO! UFO! Resmen Uçan Daire bu! Uçan Daire!

ALİ BABA
Hayır hayır! UFO değil! Ben teşhis ettim vallahi!
Uçan Daire değil! Uçan Mağara! Uçan Mağara!

ABDULLAH
Uzaylılar belgesel hazırlıyor galiba.

TERZİ (titrek)
Efendim, mütemadiyen hal-i pür melalimizi temaşa etmekteler.

ALİ BABA
Alâkabahş!

ZEYNEP
Hafazanallah!

(Uçan Daire müziği biter.)

ALİ BABA
Her neyse. Gel, Nurcihan, gel, kızım. Özgürsün artık.
Azad ediyorum seni.
Kölem değil, artık, gelinim.
Zaten ha köle ha gelin, ne fark eder.
Mes'ud olsun sevenler.



AHALİ
Görürler günlerini. Cicim ayı çabuk geçer.

ALİ BABA
Abdullah, gel oğlum. Öp babanın elini.
ABDULLAH
Öpeyim babamın elini. (Öper.)

BAŞKADIN
Tutun kızlar şu Zeynep'i!

ALİ BABA
Nurcihan, sen de öp.

NURCİHAN
Öpeyim, kayınbaba. (Öper.)

(Kadınlar Zeynep'i yakalar.)

ALİ BABA
Şimdi eğlence!

BAŞKADIN
Eğlence başladı bile!

KADINLAR
Yek, dü se! (Zeynep'i kazana atarlar.)

TELLAL
İşte Kahire'nin medar-ı iftiharı,
Muasır medeniyet timsali bir kumpanya:
Pamuk Prens ve Yedi Rakkaseler!

No 28: Raks
(Raks sırasında Ali Baba Zeynep'le ilgilenir, Abdullah Nurcihan'la raksa katılır. Bir kadın telaşla girer, Tellalın kulağına bir şey fısıldar.)

Konuşma

TELLAL
Duyduk duymadık... derseniz deyin, bana ne!
Komşu şehre yağmur yerine makineyağı yağmış!

BAŞKADIN
Kasım'ın işidir yine! Tövbe tövbe!

(Kasım'ın ruhu çiçekler dağıtarak girer. Gökten çiçek yağmaya başlar.)
KEFEN VALSİ

KASIM
Asla geç değil! Asla geç değil! Asla geç değil!

AHALİ
Bu çiçekler ner'den?

ORKESTRA ÜYELERİ
Dıbı dıp, dıbı dıp!

AHALİ
Bu çiçekler ner' den?

ORKESTRA ÜYELERİ
Dıbı dıbı dıbı dıp!

AHALİ
Gökten çiçek yağıyor!

ORKESTRA ÜYELERİ
Dıbı dıbı dı bı dıp!

AHALİ
Gökten çiçek yağıyor!

ALİ BABA
Hadi dans edelim!

(Bacaksız, Temel ve birkaç harami girer; ziynet ve elbise dağıtmaya başlarlar.)



BACAKSIZ
Hey! Ali Baba! Ali Baba!

ALİ BABA
Ne var? Hii! Bacaksız! Bir harami daha!

BACAKSIZ
Hazine artık başka mağarada:

ALİ BABA
Hangi mağarada?

BACAKSIZ
İsviçre bankalarında!

ALİ BABA
Peki bu dağıttıkların ne?

BACAKSIZ
Hazinenin kırk binde biri.
Gömerim seni diri diri.
Seçimler için yatırım.
Kalmasın kimsede hatırım.
ALİ BABA
Masal böyle değil ki!

BACAKSIZ
Eee, masal öyle, hayat böyle!

No 29: Arya - ALİ BABA
-Ayşe, Zeynep, Nurcihan, Abdullah ve Kasım'ın "ruhunun" katılımıyla

ALİ BABA
Hazineyi soymuşlar! Ve istikbali oymuşlar!
Ne güzel konmuştum şu hazineye!
Kadere bak! Kadere! Kadere! Kadere bak oy!

AYŞE - ZEYNEP
Vah vah! Vah vah! Vah vah!

ALİ BABA
Tam da erişmiştim zenginliğe.
Tam da alışmıştım! Canıma tak! Canıma!

AYŞE - ZEYNEP
Vah vah! Vah vah! Vah vah!

NURCİHAN
Haydan gelen huya gider.

ABDULLAH
Korkma sevgilim, şirket benim.

NURCİHAN
Çölden gelen suya gider.

ABDULLAH
Ben sana hayran hayran hayran.

ABDULLAH - NURCİHAN
Şirket bize seyran seyran seyran hey!

ALİ BABA
Keyifler tamdı. Armutlar hamdı.
Ama ne gamdı! Bu ne intikam!

AYŞE
Of of!

ZEYNEP
Ah ile vah ile geçecek ömrüm!

ALİ BABA
Ne oldu böyle, hay Allah!..
Ne üstte kalacak, ne başta!
Neyse ki dükkân kaldı Kasım'dan,
Şükürler olsun Allaha, Allaha, Allaha!



AYŞE
Gene de vah vah!

ZEYNEP
Vah vah! Gene de vah vah!

KASIM
Boşuna mı öldüm ben?
Hak yerini buldu! Heyhat!
Boşuna mı öldüm ben?
Hah hah hah haay! Hah hay! Hah hay!

ALİ BABA
Ne kıyak konmuştum şu hazineye!
Böyle yazılmış ah ah ah! Ne gelir elden?

AYŞE
Vah vah vah vah vah vah!

ZEYNEP
Gene de vah vah! Gene de vah vah!

ALİ BABA
Keyifler tamdı. Armutlar hamdı. Bu ne intikam!
(Felsefi tavırda) İntikam! İntikam! İntikam!

(Harami Başı ile bazı haramiler zincirlenmiş olarak girer.)

BAŞKADIN
A a! Ünlem işaretii! Harami Başıı!

HARAMİ BAŞI
Bana harami diyorlar. Oysa ben sizi kurtarmaya geldim. Sefaletten. Bütün petrolüm sizin olsun. Ama önce sizin petrol benim olsun ki size verebileyim. Hem benim dokunulmazlığım var. Hiçbir mahkeme beni yargılayamaz, çünkü beni yargılayan hür teşebbüsü yargılamış olur; özgürlüğü yargılamış olur. Üstelik sihirvizyonun ana sponsoru benim.

ZEYNEP (Hayran)
Haklı! Haklı! Haklı!

(Aşağıdaki koro bölümü sırasında Bacaksız, Harami Başı'nı kurtarır; bütün zincirler çözülür; bütün haramiler serbest kalır.)



No 30: HARAMİ KOROSU - ALİ BABA
Kırk atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Kırk atlı akınlarda dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık
Dik dik dik dik! Dik dik -pek şendik!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık dik dik dik dik! Şendik!
Derken bir gün derken bir gün derken ah enselendik
Hah hah hah ha hih hih hih hi ne biçim enselendik
Hah hah hah ho hih hih hi hi hâlbuki ne kadar şendik!
Dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık dik dik dik dik dik dik

ALİ BABA
Oooooooooooooooooooooy!

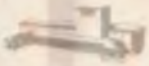
HARAMİLER
Tos tas tos tos tosladık, mos mos mos mosmor olduk!
Gıt gıt gıt gıt gıt gıdak! Talih talih kör Salih!
Tos tos mos, talih tal, nostal mostal pek şendik
Hah hah hah ha hih hih hih hi! Ne biçim enselendik!
Mos mos mor mor tal tal tal tal
Dıgıdık dıgıdık dik dik dikti! Nostalji!

(Ahali Harami Başı'nı omuzlara alır.)

BACAKSIZ
Haramiler ölmez!

HERKES (Coşkuyla)
Heeeeey!

NURCİHAN ile ALİ BABA hariç HERKES (Harami Başı'na)
Çok yaşa! Çok yaşa! Sen çok yaşa!



Notlar

İmtiyaz Sahibi
Ankara Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü adına:
M. Erdoğan Davran

Yayın Koordinasyon
Basın ve Halkla İlişkiler:
Gülru Hadanoğlu

Dramaturg:
Selvin Balkız

Grafik ve Kapak Tasarım:
Elmas Dorukkaya

Video Prodüksiyon:
Ali Karaköse
Aynur Çorapçı

Plan Program:
Alper Ünal

Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Bürosu:
Aslıhan Ünal
Deniz Çiloğlu

Adres:
Ankara Devlet Opera ve Balesi
Atatürk Bulvarı No:20 Ulus/ANKARA
Tel: 0312 324 22 10 (8 Hat)

"Afişte kullanılan fotoğraflar için Ahu Savan Au
ve Tarkan Serengül'e teşekkür ederiz."


İnternet gişesi: www.dobgm.gov.tr